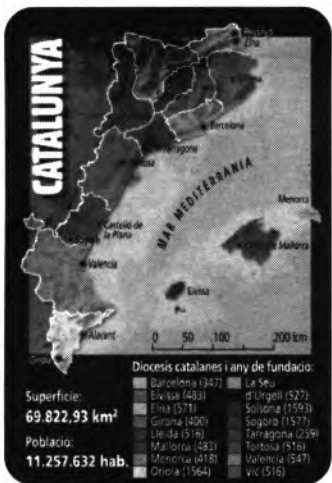

"Pregària contra els Ansons, Vidals-Quadras, eñes, manipuladors mafiosos i torturadors espanyols: "Oh Déu, no romanguis pas en silenci; no callis, oh Déu, ni romanguis pas quiet. Perquè vet ací que els teus enemics bramen, i els qui t'avorreixen aixequen cap. Contra el teu poble han consultat amb astúcia i en secret, i se n'han entrat en consell contra els teus protegits. Han dit: Au, vingueu i deixeu-nos destruir-los a fi que no sien nació, ni hi hagi més memòria del nom d'Israel. Perquè es conxorxen plegats de cor, contra Tu (qui ets la Veritat) han fet aliança" (Psalm 83: 1-5).

L'ESTEL

<http://teletel.terra.es/personal/focifum>
 E MAIL focifum@teletel.es

A.P.P.E.C
 ASSOCIACIÓ
 DE PUBLICACIONS
 PERIÒDIQUES
 EN CATALÀ

ANY XIX. NÚMERO 435

15 DE MAIG DEL 2000

PREU: 250 PTS - 1,50 euros

C I U T A T

Fa 15 dies que en Joan Enfedaque des Molinar ha obert la botiga de moda Mil·lenium a la Plaça dels Nins de s'Arenal. Tel. 971 263 935

Fa 28 anys que na Maria de la Creu Rodríguez de Bilbao regenta el Restaurant son Riera Sec (abans Bendiñat) a santa Catalina. Recoman els musclos a la marinera i els peus de porc guisats. Té un local gran per a noces i comunions. Despatxa menús a 950 ptes. Tel. 971 737 865

Fa mig any que na Núria Català regenta la Floristeria Tere al Mercat des Tennis de santa Caterina. A la foto amb en Pepet Petit, el seu fill. Tel. 610 509 844

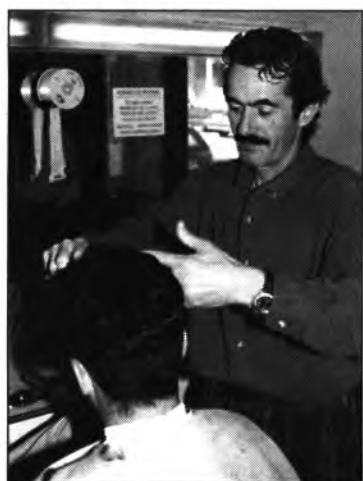
Fa 20 anys que n'Esperança Montfort va obrir la Xarcuteria i Delicatessen Lledó-Montfort al carrer d'Andrea Doria de so n'Armadians. Són distribuïdors de pernils, formatges i vins. Tel. 971 780 050

Fa 15 anys que n'Antoni Serra regenta el Petit Basar a sa Vileta. Te un poc de tot i despatxa travesses de futbol i loteria primitiva. Tel. 971 792 974

Na Maria Dolors Munar acaba d'obrir el saló d'Estètica Unisex Loli a la Plaça dels Nins de s'Arenal. Fa tractaments facials i corporals, depilació, manicura i pedicura, micropigmentació, (maquillatge permanent)... És un saló acreditat Germaine de Capuccini. Tel. 971 743 461

Fa 38 anys que en Joan Jaume de Llorito fa de barber. Va fer de mossot amb en Joan de cas Marró de Montuiri. Feu d'oficial amb el barber Tomeu davant Correus de Ciutat i una bona partida d'anys a la Perruqueria Joan i Xesc. Ara fa 9 anys que te la seva barberia al carrer de Joan Crespí de Ciutat. Tel. 617 040 131

Fa 11 anys que n'Andreu Amer regenta la correduria d'Assegurances Amer a so n'Espanyollet. Tel. 971 282 745

Fa 25 anys que en Sebastià Torres va obrir la Ferreria Es Noguer a sa Vileta. Tel. 971 792 607

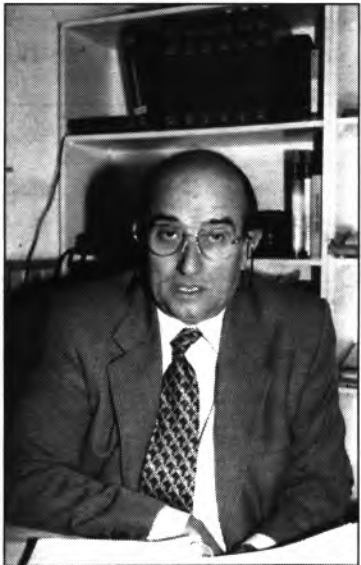
Fa 20 anys que en Josep Rodríguez va obrir la Barberia José a sa Vileta. Tel. 609 066 280

Na Trinitat Oliver és l'encarregada de la botiga d'electrònica Élite al carrer de Joan Crespí de Ciutat. És una botiga de la cadena catalana Élite amb implantació arreu del país. Tel. 971 457 793

La Família Mestre-Mora de Porreres va a vendre a les places i mercats els seus productes conreats a sa Indioteria. Els trobarem a la Plaça de son Cigala. Tel. 971 746 471

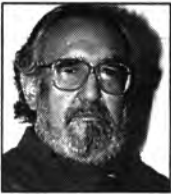
Fa 4 anys que en Joan Pino de Pollença ajuda a la seva dona Mercè Camarero en la gerència de la Immobiliària Zapata a so n'Armadians. Tel. 971 450 051

Fa 2 anys que na Joana Llopart, a qui veiem amb el seu cuiner Mateu Bordoy, regenta el Restaurant Els Fanals a sa Vileta. Bona cuina casolana mallorquina amb menús a 850 ptes els dies feiners i 1.200 els festius. Els vespres, pa amb oli i delicatessen. Tel. 971 606 798

La Família Montserrat, pare i fill, van a vendre per les places i mercats els seus productes conreats a sa Indioteria. Els trobarem a la Plaça de son Cigala de sa Vileta. Tel. 971 795 199

Foc i Fum

MATEU MARIÓ DE SANT JOAN

* El general de la Guàrdia Civil Enrique Rodríguez Galindo i l'ex governador civil de Gipuzkoa Julen Elgorriaga han estat condemnats per l'Audiència Nacional a 71 anys de presó cada u, per la seva intervenció en el segrest i assassinat dels etarras José Antoni Lasa i José Ignasi Zabala, l'octubre del 1983. També estaven acusats de pertinença a banda armada, tortures i lesions, però d'això n'han estat absolts. Per aquests mateixos delictes el tribunal ha condemnat al tinent coronel de la Guàrdia Civil Angel Vaquera Hernández a 69 anys de presó, i a l'ex sergent Enrique Dorado Villalobos i al caporal retirat Felipe Bayo Leal a 67 anys i vuit mesos de presó per cada u. També han estat absolts de pertinença a banda armada, tortures i lesions.

El 18 de setembre de 1995, elaleshores ministre de Justícia, Joan Albert Bell-lloc imposà a Rodríguez Galindo el faixí de general, malgrat que existien indicis certs de la seva implicació en els assassinats de Lasa i Zabala. A l'acte no hi va poder assistir la premsa i les fotos les va prendre un Guàrdia Civil. Bell-lloc ordenà destruir les més compromeses. Això no va passar i el diari *El Mundo* les publicà el passat 27 d'abril.

* Tots els integrants de la banda que assassinaren a püntades de peu a un jove a la barriada de la Vila Olímpica de Barcelona, la setmana passada han estat detinguts i els caurà un bon puro perquè això de matar a la gent a puntades de peu està molt mal fet.

* L'assassí d'Aitor Zabaleta, jove apunyalat i mort a l'entrada del cap de futbol de l'Atlètic de Madrid, també ha estat condemnat a una trentena d'anys de presó per la Audiència Nacional de Madrid. El feixistes espanyols, tan si duen faixí de general, com si no arriben a soldats rasos, s'ho pensaran més de dues vegades abans d'assassinar bascos i catalans en el futur. La mà llarga i peluda de la justícia els troba i condemna encara que faci 18 anys que feren els seus crims.

* D'una entrevista concedida a *Opinió Catalana per Arxallus*, intitulada: **No en tingueu cap dubte, Euskadi serà independent** publicada a la revista *Debat Nacional* en copiam les següents finestretes per els nostres lectors:

* Ser dins Europa canvia moltes coses. Per un cantó no és concebible que es pugui recórrer a l'Exèrcit per a solucionar les coses i, a més, ara ja no depenem del mercat espanyol com abans sinó que ens movem en un mercat molt més ampli.

* El restabliment del concert econòmic era una exigència democràtica ja que s'havia abolit per decret de guerra. A més, tení-

em molt clar que si havíem d'esperar que els diners vinguessin de Madrid, malament. En canvi, els catalans no van voler el concert, a causa de la impopularitat de les tasca recaptadora.

* Per a nosaltres, la policia va ser la segona prioritat, perquè la policia és poder. Aquí l'altra policia ens estava vigilant, i ho continuarà fent, però si tens policia pròpia i ben organitzada passes de ser vigilant a vigilar.

* La potencialitat de l'Estatut no té altre límit que el que faria que l'Estat deixés de ser Estat, ja que l'article 150.2 de la Constitució pot donar molt de joc.

* Nosaltres evidentment anem pel dret d'autodeterminació. No volem entrar a discutir amb ells d'això i d'allò altre. El que vulguem depèn de nosaltres, i ells ho han de reconèixer.

* Alguns com Onaindia i Juaristi encara no han acabat la seva trajectòria, perquè un dia el veig al P.P.

* El vot socialista, igual que a Catalunya, va ser vot immigrant, i el vot del PP en bona part també. Però tenen un problema, que és que la immigració obrera s'ha acabat i ara els seus descendents aniran prenent postura, alguns amb els seus pares i d'altres pel seu compte.

* Un diplomàtic americà amic meu, quan va caure el mur i es va enfonsar la Unió Soviètica en va fer arribar dos cops el missatge que a partir d'allò tot era possible a Europa.

* El conflicte no desapareixerà si desapareix ETA; és molt anterior

a ETA. Però això no ho volen reconèixer perquè saben que hauran de començar per reconèixer que els bascos tenen dret a decidir per si mateixos.

* Subscribiu-vos a *Debat Nacionalista*. Tel. 934 549 702 fax: 934 549 702

* Divuit immobiliàries tenen les portes obertes al terme de Santanyí. La majoria se troben als carrers del centre del poble, però també n'hi ha a Cala Figuera, a Cala d'Or a s'Alqueria Blanca... I no totes són de propietat alemanya, no. N'hi ha una de propietat anglesa... Els mallorquins són els venedors, però, els intermediaris i els compradors són alemanys.

* En canvi a santa Catalina, a les immediacions de la via Argentina de Ciutat, hem vist quantitat d'agències de col·locació, d'aquestes a temps parcial que donen feina per setmanes o per dies. I deuen anar bé, perquè si no, no n'hi hauria tantes.

* Altre temps, a principis del segle passat, també hi havia desgràcies a les carreteres i camins. Si era gent important, quan queia del cavall o girava es carro i moria, li feien una creu de pedra o una columna amb una inscripció. Avui, amb la quantitat d'accidents de tràfic i de morts a les carreteres això ja no és possible, hi hauria creus a tota la vorera de la carretera. El que si se veuen són rams de flors ací i allà. Flors que hi duen els parents al lloc on els seus estimats han mort en avaria de tràfic. Aquests rams de flors són un avís als conductors que hem de complir el reglament si no volem acabar destrossats entre la ferralla del nostre cotxe. Ω

EL SENYOR DELS ESTELS ARRIBÀ A L'AJUNTAMENT DE SINEU, ON TROBÀ EL BATLE PAVAROTTI ACOMPANYAT DE CONSELLER MAIOL I ELS EXBATLES DEL POBLE QUE ESPERAVEN EL PRESIDENT ANTICH. -DEIXEM LA VARA MATEU, VA DIR EN PAVAROTTI, QUE JO SOM ÉS BATLE D'AQUÍ. -JAU, LI VAI DIR JO, TANMATEIX ME FA NOSA PER FER FOTOS.

I MIRAU QUE ARRIBA EL PRESIDENT, QUE AGAFA LA VARA I LI DIU: -VAJA QUINA VARA MÉS GROSSA, QUE TENIU, BATLE: - IDÒ, SEGONS S'AL·LOT SE JUGUETA, PRESIDENT, VA DIR EL BATLE.

MIRAU, ÉS EN MATEU QUE LA M'HA DEIXADA, I LI TENC DIT QUE QUAN TORNI A SANTA PAU, A LA GARROTXA M'HE N'HA DE DUR UNA, QUE LA DE L'AJUNTAMENT ÉS TAN PETITA QUE NO M'ARRIBA EN TERRA.

LA QUINZENA QUE VE, SORTIRÀ UN REPORTATGE BEN AMPLI DE LA GENT QUE VA ANAR A LA FIRA DE MAIG DE LA VILA LA PRIMERA, QUE ÉS SINEU.

La República és una necessitat per instal·lar la democràcia

PERE FELIP I BUADES

Durant la precampanya i la campanya electoral hi va haver mobilitzacions de treballadors i de joves: els treballadors de les drassanes, de la sanitat, els estudiants i diversos sectors de treballadors de les administracions públiques. Un moviment en alça que cerca la unitat per tal de satisfer unes mateixes reivindicacions: Prou de privatitzacions! Defensa dels convenis i estatuts! Defensa i recuperació del poder adquisitiu dels sous! Defensa de la independència sindical per tal d'organitzar la lluita en unitat per les reivindicacions!

Aquest moviment xoca amb una política i unes institucions, les de la Unió Europea i la OTAN, les de la monarquia i les seves autonomies, al servei de les multinacionals i la especulació. Unes institucions que cerquen implantar un corporativisme de nou encuny que converteixi els sindicats en aplica-

dors dels plans dels Fons Monetari Internacional, de la Organització Mundial del Comerç. Unes institucions que cerquen enfrontar els treballadors i als pobles, provocant esclats de violència de conseqüències imprevisibles.

Aquest moviment necessita i, malgrat totes les dificultats, cerca una sortida política al desmantellament de les conquestes socials i a la crisi institucional. Sense això, no s'entendria, per exemple, la abstenció en les eleccions a Congrés i Senat. Els discursos embellidors d'aquesta política i d'aquestes institucions convencen de cada vegada menys.

El 14 d'abril del 1931 amb la proclamació de la República, els treballadors i els pobles de l'Estat espanyol pretenien acabar amb la Monarquia i tot allò que representava, pretenien instaurar la democràcia més completa per a resoldre els

problemes històricament no resolts i que impediaven un futur en pau i prosperitat: la qüestió nacional, la reforma agrària, la defensa de les classes treballadores, de la ruïna en la que les sumia la crisi capitalista.

Avui com ahir, la República és una necessitat per a instaurar la democràcia, per satisfer les aspiracions i les reivindicacions dels treballadors, de la joventut, dels pobles de l'Estat espanyol i garantir la seva supervivència, amenaçada per l'euro, que sagna els pobles d'Europa en benefici dels especuladors. L'interès dels treballadors, l'interès comú de les nacions de l'Estat espanyol requereix una solució democràtica: Corts sobiranes que trenquin el jou de la Unió Europea i de l'OTAN, dret d'autodeterminació, unió de les nacions en el marc republicà que lliurement decideixin. Ω

Solidaritat amb Lluís Arola, rector de la URV

El rector de la Universitat Rovira i Virgili, Lluís Arola, serà jutjat a l'Audiència de Tarragona i podria ser inhabilitat durant 10 anys en el càrrec per defensar el català. Davant de les gravíssimes acusacions que recauen en la màxima autoritat de la URV i el coordinador de les proves d'accés a la universitat (PAAU), Joan Igual, així com de les conseqüències que es podrien derivar per a les seves trajectòries professionals, El Punt ha elaborat un manifest públic de suport al rector i al coordinador de la selectivitat al qual es poden adherir, a través de les adreces que s'adjunten en aquesta pàgina, tots els col·lectius ciutadans, institucions i persones que a títol individual vulguin solidaritzar-se amb el màxim representant de la universitat en un moment tan difícil per a ell i per a la normalització de la llengua catalana a la URV i al conjunt de les universitats públiques catalanes.

Dayant de la situació actual, que posa en qüestió decisions sobiranes del claustre i del Parlament de Catalunya, manifestem:

1. Que, amb el màxim respecte pel treball dels jutges i les seves decisions, aplicar les normes lingüístiques de la Generalitat no és constitutiu de cap falta administrativa, i menys de cap delictes penal que es castiga amb penes d'inhabilitació.
2. Que ningú, almenys fins ara, no ha recollit la normativa de les PAAU al Tribunal Constitucional; i que, en conseqüència, es fa almenys estrany que el rector, Lluís Arola, sigui jutjat per complir el reglament de la selectivitat.
3. Que malgrat l'última interlocutòria del jutge Pedro Antonio Casas que acusa el rector de vulnerar la Constitució, Arola manté la presumpció d'innocència perquè no ha estat condemnat per cap tribunal de justícia.

4. Que Lluís Arola i Joan Igual necessiten en aquests moments el suport ciutadà i que, des de la societat estant, es continuaran respectant totes les decisions sobiranes del claustre de la Universitat Rovira i Virgili, siguin quines siguin.
5. Que la URV ha demostrat, amb l'elaboració d'un reglament per fer avançar l'ús del català, la voluntat de normalitzar la llengua en l'ensenyament superior i de desplegar amb celebritat la llei de Política Lingüística aprovada pel Parlament de Catalunya.
6. Que davant la batalla per la llengua que s'ha originat a la Universitat Rovira i Virgili i que amenaça d'arribar a altres centres d'ensenyament superior, els sotasignats encoratgen les universitats catalanes, i en especial la URV, a continuar la política de normalització lingüística que en aquests moments un sector minoritari de la universitat i la societat volen estroncar.
7. Que l'actual situació d'agressió a la llengua catalana demana fermesa però també tranquil·litat en benefici de la institució pública i dels acusats.
8. Que les associacions Convivència Cívica Catalana i Profesores por la Democràcia han iniciat una campanya hostil a la llengua catalana que es vehicula a través de la justícia.
9. Que els mandataris de la URV han complert escrupolosament les normatives lingüístiques elaborades per la Generalitat de Catalunya.
10. Que Lluís Arola i Ferrer és objecte d'un procés polític per fer-lo fora del càrrec electe de rector de la Universitat Rovira i Virgili. Ω

Tarragona, 1 de d'abril de l'any 2000

rector@orgov.urv.es

Dr. Lluís Arola

Rector de la Universitat Rovira i Virgili

C I U T A T

Na Filo Jimenez i la seva cosina Maria Antònia venen les hortalisses que conreen a la seva finca de s'Aranjassa. El pare de na Filo, n'Hilari des "Mostatxos", avui retirat, ja venia fa més de 20 anys als mercats de la comarca de s'Arenal. Tel. 971 262 726

En Bernabè Comes fa els mercats de Mallorca venent textils. Tel. 971 471 812

* Fa mig any que els germans Castaño regenten la Cafeteria Les Palmeres a la Plaça de la Lactància de s'Arenal. Despatxen plats combinats a 800 ptes. Són del Mallorca. Tel. 971 440 107

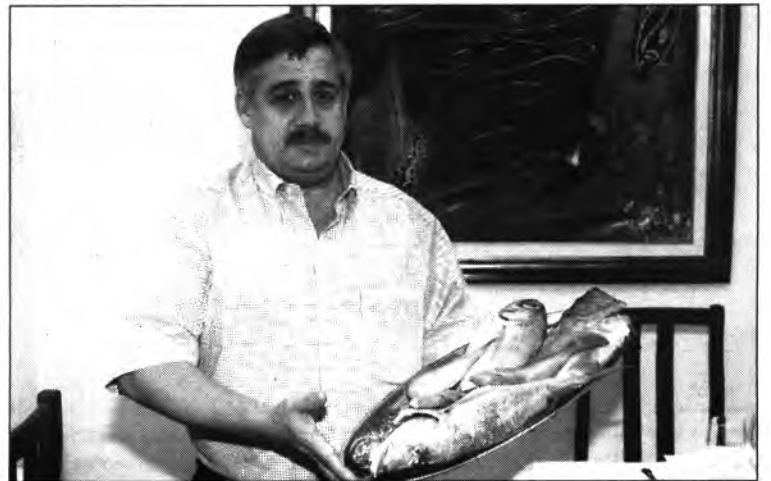
Va 20 anys que n'Amin Aknin de Tetuan va de marcat per les places i mercats de Mallorca. A la foto amb els seus col·laboradors. Tel. 971 477 134

Fa 15 anys que en Manuel Sánchez i el seu cunyat Daniel Salom regenten l'Hostal Pinar a la pujada del Castell de Bellver. Tel. 971 736 505

Fa 8 anys que en Pep de son Bax i na Motse Mut regenten el Bar s'Esquitx a Vilafraanca. Els dissabtes tenen música de ball. Tel. 971 560 023

Fa mig any que en Secundino Fernández regenta el Restaurant Secundino a l'Avinguda Argentina de Ciutat. Recomanava els calamars amb sa tinta i el peix i marisc a la planxa. Tel. 971 282 375

C I U T A T

Fa 11 anys que en Naresh Gandhi i la seva dona Jaya arribaren a Mallorca. Avui regenten la botiga Foto Allkauf a s'Arenal de Mallorca, el Basar Canàries a so n'Armadams i la botiga Foto Times a Magaluf. Els seus fills són mallorquins i aprenen català a l'escola. Tel. 971 454 228

Fa un any que en Joan Gelabert de can Pinyol va obrir el Restaurant can Pinyol a la Plaça de s'Aigua Dolça de Ciutat. Al mateix edifici té forn i cafeteria. Recomanava la Sèpia amb sobrassada, els lloms de bacallà gratinat amb museïna d'alls i la paleta de xot farcida amb esclata-sangs. Se menja a la carta per una mitjana de 5.500 ptes. Tel. 971 737 590

Fa 18 anys que la família Hurtado va obrir el Bar Cine Club a son Rapinya. Són del Mallorca i del Barça. Despatxen menús a 800 ptes. Tel. 971 798 036

Són els alumnes del Club de Patinatge Son Rapinya Saiton, que practiquen el seu esport al Poliesportiu Municipal de son Rapinya. Són 38 patinadors i patinadores que fan competicions amb altres clubs de la Ciutat de Mallorca. Un club amb deu campions d'Espanya. Els infants, a partir dels 5 anys s'hi poden apuntar. Tel. 971 621 245

Verds

PER JOSEP SERRA. PRES. D'ESQUERRA
REPUBLICANA-MALLORCA

Els esdeveniments polítics del Consell d'Eivissa, amb la picabaralla entre l'arxifamós Joan Buades i la resta de polítics progressistes encapçalats per na Pilar Costa, són una bona prova que el caràcter personal dels nostres representants -i sovint també els interessos exclusius dels partits on militen- predomina de vegades sobre l'interès comú, s'ignora el bé públic.

Els partits polítics clàssics es caracteritzen per esser interiorment tant diversos com ho és la mateixa societat en què actuen, de manera que en el seu si hi ha militants que pretenen la defensa de valors tradicionals en una societat que canvia constantment i d'altra banda tenen membres que aposten per un partit que lideri els avanços socials encara incipients. Això és precisament el que ha permès la seva supervivència des dels estats liberals del segle XIX fins als estats democràtics i socials -occidentals majoritàriament- de l'actualitat: la diversitat interna ha estat precisament la base que ha possibilitat la seva adaptació al medi social i ha evitat la seva extinció per substitució.

El cas d'Els Verds és prou diferent, però, d'aquestes organitzacions polítiques tradicionals, ja que el seu marc teòric planteja un canvi del model de relacions basat en l'economia per un altre ben diferent fonamentat en la sostenibilitat ecològica, entenent que el planeta Terra és un ecosistema global i caracteritzat per una notable fragilitat derivada de la gran capacitat destructiva de l'espècie humana.

Què passa, per tant, quan Els Verds entren a operar políticament en uns sistemes caracteritzats per una base economicista? El seu pacifisme entra en contradicció a Alemanya quan aproven el bombardeig de Sèrbia per l'OTAN o

bé ofenen una part dels seus votants amb un programa a les darreres eleccions al parlament espanyol on propugnen un exèrcit professional de 80.000 efectius, és a dir, una maquinària de guerra especialment preparada per a la destrucció. A Mallorca i a Eivissa, on la construcció segueix a un ritme vertiginós, obren diferents fronts altament conflictius amb els diferents partits que integren de diferent manera els corresponents pactes progressistes, de forma que na Pilar Costa cessa en Joan Buades abans que en Francesc Antich destituesqui na Margalida Rosselló, un cessament que no es va arribar a produir fa un parell de mesos, tot i que en cercles polítics i periodístics es comentà que el president del Govern el va tenir damunt la taula i no el va firmar després d'un parell de cigarrets i un passeig reflexiu i tranquil·litzant.

A Mallorca Els Verds han salvat la pell després d'agenollar-se i entonar un exagerat *mea culpa* (demanda pública de disculpes al PSOE) i de trobar una sortida estratègica a les decisions de la conselleria de na Margalida Rosselló pel que fa al manteniment de la incineradora de son Reus a ple rendiment, la potenciació de la desaladora que suposarà un increment brutal del consum energètic amb el corresponent augment de contaminants atmosfèrics, etc, declarant que una cosa són Els Verds i una altra la consellera Rosselló, de manera que intenten salvar el partit de les iras dels seus votants i simpatitzants actuals i potencials deslligant-se relativament dels seus representants, els quals han d'assumir així també les probables crítiques públiques dels seus propis companys d'organització.

No podem ignorar que Els Verds d'Eivissa patiren una autèntica debacle electoral el passat mes

de març i que una de les raons a tenir en compte és que els seus votants tradicionals cercaven votar verd (canvis radicals per un sistema ecologista) i no votar pacte (transformació progressiva partint d'un marc economicista). Això en Buades ja ho havia intuït quan cercava restar al marge del pacte conjunt i no ho va aconseguir perquè només era possible no esser-hi si la resta d'organitzacions els haguessin exclòs de l'entesa.

A Mallorca no s'ha pogut comprovar la *discòrdia verda* perquè na Margalida Rosselló o en Jordi López són molt més fidels (submissos?) al Pacte que no ho ha estat en Joan Buades, que com a secretari de la mesa del Parlament també ha tingut més d'una aferrada amb el president de la cambra i a qui es responsabilitza de les inicials manifestacions públiques de Els Verds de Mallorca en una línia força conflictiva per a la resta de socis del pacte del Govern.

A hores d'ara, per tant, no es pot afirmar que l'espai polític on millor es mourien Els Verds sigui el d'influir en les decisions institucionals des de l'oposició, però crec que en Joan Buades es caracteritzarà precisament per esser un polític crític amb els Pactes, tant si hi participen com si ja no ho fan, i que això pot suposar l'adopció de decisions més agosarades en la defensa de la llengua, la cultura i el medi natural: en Joan Buades serà probablement un excel·lent martell d'heretges a l'oposició.

Així, Els Verds d'Eivissa es podran presentar com a radicals exclosos del sistema polític oficial i com a únics *ECOLOGISTES* sense maquillatge, mentre que Els Verds de Mallorca pretendran obtenir rendiment de la seva imatge de partit pactista i capaç de mantenir un diàleg fluid amb els seus socis de govern, de manera que podrien obtenir profit electoral d'un PSOE en hores baixes i sobretot d'una IU desconcertant i desconcertada, però que també els pot comportar una escisió interna que generi un nou partit verd de to integrista caracteritzat per la defensa a ultrança de la coherència ideològica. Ω

Comercial Agrícola Isleña, S. L. C. I. F. B-07160278

COMAGRILSA

VICENÇ RABASSA I HURTADO

agria

Reis Catòlics, 91 i Adrià Ferran, 44
Tels. 971 420 144 - 420 137 - Fax 971 275 010
07007 Ciutat de Mallorca

Llibres de tots els Països Catalans.

Llibres infantils i juguetes.

Llibres de text.

Discos i cassettes.

Vídeos en català.

Servei de llibres estrangers.

Carrer d'en Rubí, 5
Tel./Fax: 971 713 821
07002 Ciutat de Mallorca

Judicialització contra la Normalització del Català

BERNAT JOAN I MARÍ. PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITTÜSES

El mes passat vàrem assistir, a Eivissa, a un judici esperpèntic (no se m'acut cap altre qualificatiu) contra Ildelfons Juan i Eduvigis Sánchez, director i cap d'estudis del C.P. Puig d'en Valls respectivament, per la seua actitud de defensa del que estableix el Projecte Lingüístic de l'escola de la qual ocupen els principals càrrecs directius.

Ara, a un nivell més ampli, hem assistit a l'inici del procés en contra de Lluís Erola, rector de la Universitat Rovira i Virgili, de Tarragona, per un incident que —quina casualitat!— també va ocórrer fa dos anys, i també ha trobat qui des d'un jutjat li donàs audiència. L'incident pel qual jutjaran Erola és significatiu: d'acord amb el que estableixen els estatuts de la Rovira i Virgili —del tot coincidents en aquest punt amb el que s'estableix a la Universitat de les Illes

Balears—, les proves d'accés a la universitat s'han de repartir als alumnes en llengua catalana (llevat que aquests hagin estat exempts oficialment de l'avaluació de la nostra llengua). En aquest cas, doncs, cap professor, pel seu compte no pot canviar la normativa, atenent a cap altra normativa. Així, quan la professora Josefina Albert va decidir, pel seu cantó, passar proves en espanyol a tots els alumnes que n'hi demanaren, incomplí allò que estableixen els estatuts de la seua universitat. En conseqüència, hom entendre de seguida que el rector va actuar correctament en apartar la professora incomplicitadora del tribunal de selectivitat.

Ella, emperò, no va deixar les coses aquí, sinó que va recórrer immediatament —a qui si no?— a un advocat de Convivència Cívica Catalana (una organització que té prou

relació amb els "cívic" d'Eivissa que decidiren donar una maneta en contra de la normalització lingüística a l'escola de Puig d'en Valls), que ha portat les coses a judici. Sorpren, com en el cas d'Eivissa, que la cosa tiri endavant i que ara el rector es vegi abocat a un judici (com a fiança per al qual ara mateix ja ha hagut de dipositar un milió de pessetes!).

Els estudiants i el professors de la universitat tarragonina ja s'han manifestat en contra del procés i comencen a preparar mobilitzacions. La comissió de cultura del Parlament de Catalunya, per la seua banda, també ha fet pública una declaració institucional de suport a l'equip de govern de la Universitat, amb l'únic vot contrari —podia anar d'altra manera?— del Partit Popular. S'espera també que la resta d'universitats dels Països

Catalans se solidaritzin amb la universitat de Tarragona.

El més greu de tot plegat és que els jutjats donen audiència a temes que mai de la vida no haurien d'arribar a judici. L'entrebancament personal que suposa anar a judici —encara que es guanyi— per una cosa tan elemental i d'altra banda tan increïble mai no hauria de poder afectar ningú. Qui rescabalarà els mestres del Puig d'en Valls o l'equip de govern de la Rovira i Virgili de les males estones passades i dels mal de caps que, injustament, han hagut d'aguantar pel sol fet de realitzar la seua feina? Quan prendran consciència els jutjats que no es pot obrir cap procés contra ningú pel simple fet de complir el Projecte Lingüístic de Centre o els Estatuts de la Universitat?

No bastarà que la senyora Garcia Moreno o la senyora Albert paguin les costes del judici. Només faltaria que els professionals de l'ensenyament que treballen per normalitzar-hi la llengua a més haguesin de desembutxacar diners! S'hauria de buscar el sistema de rescabalar-los per la tensió innecessària i per les molèsties ocasionades. Ω

CIUTAT

Fa 15 dies que en Francesco Lotici de Milano ha obert la Botiga Baccarà Punt Moda al Terreno. Moda italiana per a la dona. A la foto amb la dependenta Pilar López. Tel. 971 734 153

N'Eva Arguimbau és manescal i n'Aina Maria Cabot és perruquera d'animals a la Clínica Veterinària que n'Eva va obrir amb el manescal Pere Darder a son Rapinya. Tel. 971 793 310.

Fa un any que na Xelo Marín a qui veiem amb el seu net Borja, regenta el Torrador de Pollastres i menjars preparats Rico Rico a son Rapinya. Tel. 971 792 844

Fa 2 anys que la família Sanchez-Rodriguez regenten el Ba Tuti són Rapinya. Despatxen menús a 875 ptes. Tel. 971 793 632

Fa 3 mesos que en Rafel Verger fou elegit president de l'Associació de Pensionistes i Jubilats de sa Vileta. Aquesta associació està a un local de SA NOSTRA sota el patrocini del Govern Balear. Dia 29 d'abril han estat 4 dies a Menorca. La seva darrera acció ha estat la recollida de dos camions de roba i 50.000 ptes que han enviat als nins orfes de Tanzania. Tel. 971 793 335

La protecció de les aules

La Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya -FNEC- va iniciar en

els anys 80 una activa campanya contra el districte únic universitari. D'aleshores ençà, les polítiques educatives del diferents ministeris espanyols han tractat d'implantar aquesta mesura igualadora i uniformitzant del mapa universitari estatal. El districte únic permetria accedir per igual a qualsevol universitat de l'estat espanyol.

La FNEC va iniciar la reflexió sobre aquest important assumpte.

Demogràficament, les universitats catalanes no podrien suportar semblant "invasió" sense perdre la seva fràgil identitat. La recuperació de la consciència nacional de les universitats dels Països Catalans és lenta. En cap cas es poden mantenir el luxe de tensions internes motivades per raons lingüístiques. Ni tant sols ara, lluny de l'aplicació del districte compartit les autoritats i els estudiants universitaris es salven de la presència d'elements perturbadors de la convivència acadèmica.

El treball organitzat que va iniciar la FNEC, sortosament ha estat secundat per d'altres organitzacions estudiantils de caràcter sindical. Tanmateix, només la FNEC imbrica la seva existència com continuïtat histò-

rica de la FNEC fundada el 1931 amb caràcter republicà. I, precisament aquesta fidelitat suposa una praxis polític-sindical madura.

L'activitat universitària està regulada per una llei estatal, la Llei de Reforma Universitària, conformada en un període històric favorable als nostres interessos nacionals. Per ella, es permet l'organització sindical dels estudiants universitaris a fi de "manar" dins la comunitat universitària a través d'un procés democràtic.

El treball polític creïble i concret rau en la justa mesura entre la teoria i l'acció. La coherència practicada en els ideals i en el treball. Una postura que es manifesta rònqament en la voluntat de servei amb l'exemple de les obres, més enllà del significat o comoditat que puguin oferir unes sigles, un passat o uns rèdits.

La conclusió política és, sens dubte, la resposta humil per acceptar la transcendència dels plantejaments. El nacionalisme només pot ésser independentista. En cas contrari, és un frau al servei d'un objectiu o interès de difícil justificació. La utilització dels mitjans presents sols pot ésser en tant que instruments immediats o mediats, per a curt, mig i llarg termini, contribuir a la dignificació nacional catalana.

La gratitud envers tots aquells i aquelles que han sabut donar una part de la seva vida en benefici de la pàtria i el seu futur, és el millor i únic tribut rendible pels pobles que saben lluitar i vèncer.

Moltes persones saben el sentit d'aquestes paraules, moltes d'elles agrupades sota el distintiu de Club FNEC, associació d'ex-activistes universitaris, o en d'altres entitats de sem-

blant relleu. Tanmateix, en molts casos, resta per descobrir que el moviment es demostra caminant. No hi ha "palau d'hivern" pels valedors de la pàtria.

Tota ella, només pot ésser una consciència viva: guanyadora. Ω

Llorenç Prats-Sagarra és editor-adjunt de 'Catalunya Campus' lloprats@teleline.es

A Girona ens plantarem cada

1r. diumenge de mes a la Plaça del Vi a les 12h

amb en Lluís Maria Xirinacs cap a l'assemblea dels països catalans

i escriurem cartes als diaris, i trucarem a la «Nit dels ignorants» l'últim dimarts de mes, i anirem a comprar amb cabàs, i explicarem què entenem per l'assemblea dels països catalans als nostres veïns...

i tu?

MILLENNIUM MODA JOVEN

C/ BERLIN NÚM. 25
TELÉF.: 971 26 49 35

S'ARENAL

C A M P A N E T

"Déu estima la gent corrent, per això n'ha feta tanta"

Trobam en Damià Pons a dins el Cafè can Miquel de Campanet d'on és natural i a on té dues quarterades amb una casa al mig i li demanam que ens contesti unes preguntes per a l'ESTEL.

- Tu has estat diputat al Parlament Balear durant molts d'anys, li exi-bam.

- Efectivament. Setze anys de diputats són molts d'anys. Quatre pel PSM i dotze pel PSOE. Ara som assessor de presidència, una feina que absorbeix i per això he dimitit de regidor de l'Ajuntament de Campanet.

- A les Balears sempre havien comandat els senyors, ara per primera vegada comanden els obrers, o els fills dels obrers. Tant el president Antic com els seus consellers provenen de famílies humils.

- Des del paleolític havien comandat els senyors de la terra a les Balears, ara per primera vegada comanda la gent corrent. "Déu estima la gent corrent i per això n'ha feta tanta" va dir n'Abraham Lincon.

- El Pacte de Progrés, aguantarà?

- Aguantarà com a mínim aquesta legislatura, i és molt possible que continui a la legislatura que vendrà. És l'única manera que aquest país no se degradi ni perdi la seva identitat. Aconseguir integrar als immigrants, tant els de les Castelles com els europeus i africans és una de les prioritats d'aquest govern. I és que si no hi ha una integració lingüística i social, aquestes illes corren el perill de balcanització.

- Hi ha gent que diu que aquest govern no fa res.

- En deu mesos no pot fer el que la dreta no va fer en 16 anys. El Govern Balear ha començat a fer bona feina en educació, turisme, medi ambient, benestar social... Necessitam temps i doblers.

- Si no tenim doblers és perquè l'Estat espanyol ens els roba.

- La paraula robar és un poc forta. És necessari crear un sistema de finançament on les autonomies recaptin els impostos i se gastin els doblers necessaris aquí, llavors els excedents poden anar a les regions que necessitin ajuda. "La caritat ben entesa comença per un mateix", i això tan va per a una persona com per a una nació. Mateu Marió

N'Eulogi Mayordomo i n'Elionor Siquier són els senyors de Monnaber Nou, unes cases antigues convertides en hotel rural de quatre estrelles. 23.700 ptes. la doble, 28.200 la suite i 17.500 la individual seleccionen la clientela principalment alemanya. Prominents d'arreu d'Europa venen a descansar a aquest hotel de les muntanyes de Campanet. Tel. 971 877 176

N'Eulogi Mayordomo i n'Elionor Siquier són els senyors de Monnaber Nou, unes cases antigues convertides en hotel rural de quatre estrelles. 23.700 ptes. la doble, 28.200 la suite i 17.500 la individual seleccionen la clientela principalment alemanya. Prominents d'arreu d'Europa venen a descansar a aquest hotel de les muntanyes de Campanet. Tel. 971 877 176

Na Cristina Ramonell és la senyora jove de l'Hotel Rural Son Xotano, entre Pina i Senselles. És una casa de possessió de 400 anys d'antiguitat que se troba dins una finca de 150 quarterades la majoria de garriga, però que hi ha trossos d'ametllera i de garroverar dins terra prima i tarongers dins l'hort. Tenen 8 suites que valen a 30.000 ptes. diàries, 7 dobles a 24.000 i una individual a 15.000. Això dormir i desdijuni. Tenen restaurant per menjar a la carta. Clientela d'arreu d'Europa amb majoria alemanya. Tel. 971 872 500

Des de fa un any en Miquel Gelabert és l'amo del bar Miquel de Campanet. Són pare, que fa poc va morir, va llogar aquest bar ara fa 4 anys a en Pere Marc. En Miquel és del Barça. Tel. 971 516 029

Les coves de Campanet foren descobertes l'any 1945 pel marger Tomeu Palou. Unes coves de mitja quarterada de superfície davall una muntanya a la Vall de sant Miquel de Campanet. Na Maria Antònia Siquier és la propietària. Tel. 971 516 130

L'horabaixa de la Segona Festa de Pàsco els Campaneters se reuniren a l'Ermida de Sant Miquel per berenar de pa amb arengada torrada, els castellers de Mallorca aixecaren els seus castells al so de les gralles i tambors.

El matí, els quintos, havien passejat pel poble cantant les glòries de Crist i captant panades.

CARTES AL DIRECTOR

"Telefónica, diga?"

L'altre dia vaig rebre una factura de Telefónica, i després d'observar-la hi vaig veure unes petites irregularitats, i vaig decidir trucar al 1004 (Servei d'Atenció al Client). Al respondre'm vaig dir "Bon dia, volia comentar-li que en la seva última factura..." i em va tallar dient-me "En castellano, que no lo entiendo". Bé, no cal dir que aquella senyoreta, quan jo li vaig dir que tenia el dret de ser atès en català, es va oblidar de la seva posició de treballadora, i em va treure a la llum les seves idees més rànquies i més dures del nacionalisme espanyol. Vaig preferir penjar el telèfon i deixar-la allí cridant.

Doncs bé, d'això fa dues setmanes. Encara no he pogut arreglar-ho, ja que encara no he pogut ser atès en català i em nego a parlar en castellà i d'aquesta manera claudicar i aplaudir la seva manera de fer.

Com pot ser que una empresa de la mida de Telefónica sigui incapaç d'ensenyar les llengües de l'Estat als seus treballadors tal com ha fet UNI2?; com pot ser que veient que la centraleta que respon a les trucades de Catalunya sempre està col·lapsada no hi dediquin unes quantes *stock options* i així l'ampliïn?; com pot ser que un/a treballador/a de Telefónica tingui la barra de posar-nos en dubte, als catalans, el dret de ser atesos en català?... I, senyors/es, com pot ser que molts catalans/es no reclamin aquest dret legítim que tenen i tenim, i acabin agenollant-se davant d'aquestes postures anticatalanes? Què ens està passant? Ω

Eugeni Villalbí i Godes
La Sénia (El Montsià)

Joan Sans i Mercader

CECILI BUELE RAMIS,
DIPUTAT DEL PSM-ENTESA NACIONALISTA AL PARLAMENT DE
LES ILLES BALEARS

- Un mestre d'escola que ensenya a jugar i a fer juguetes
- Un mestre d'escola vocacional i apassionat
- Un mestre d'escola que estima la feina a fer dins l'aula i amb els infants
- Un mestre d'escola que deixa empremta per allà on passa

JOAN SANS I MERCADER acaba de publicar un llibre. Es tracta d'un volum que duu per títol "**Recull de juguetes artesanals de les Illes Balears**". És el número 3 de la col·lecció UIB, dirigida per Jordi Vallespir, que ha estat editat pel Servei de Publicacions de la Universitat de les Illes Balears. Rep també el suport de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, de la Conselleria de Cultura i Joventut del Consell de Mallorca, i de sa Nostra "Caixa de Balears". S'inicia amb unes paraules d'en Miquel Rayó.

Un intent de traure a la llum totes aquelles juguetes artesanals que utilitzaven els nostres avantpassats i que són part important de la nostra cultura, aspecte força desconegut de la cultura popular dels nostres avantpassats.

Una explicació dels noms de cada jugueta, la seva localització, el material i la forma de confeccionar-la, les maneres de jugar-hi, la seva història, el moment d'emprar-la, els elements populars i màgics que l'envolten

Un recull-investigació de juguetes artesanals que es va iniciar al Col·legi Públic Antoni Monjo, de Maria de la Salut, i que s'ha anat completant al llarg d'aquests darrers vint anys, fins a arregar-se'n-hi més de quatre-centes.

Un compendi de nombroses exposicions de juguetes fetes a la Caixa, de Palma, a Madrid, a la seu de l'ONU per a la UNESCO (1979: l'any internacional del nin), al claustre de Sant Antoni de Ciutat, al Col·legi Públic de Son Ferriol...

Un esforç d'imaginació i creativitat a l'hora de confeccionar les juguetes tradicionals amb els materials que es tenen a l'abast: canyes, fulles, branques, pedres, insectes, vegetals, llanes, papers, tapadores, monedes, botons, agulles..., cosa que els dona un caire molt original i espectacular.

Una gran quantitat i una gran diversitat de jocs i de juguetes que s'hi descriuen amb precisió i detall, tot molt ben acompanyat de bons dibuixos i belles fotografies.

Un índex de juguetes molt extens: baldufes i trompitxols, bolles i mèrvells, cercols i xancles, construccions i mobles, corda, el cos humà, elements per a jocs creatius, entreteniments, escopetes i armes, fer anar a l'aire i amb l'aire, gàbies, caça i entreteniment amb animals, instruments musicals, invents moderns, mitjans de transport, elements sonors i rítmics, ornaments personals i generals, paper plegat i retallat, patinadores, pepes, titelles i figures humanes i d'animals, pilotes (de roba cosida, de calça, d'espuma, de bufeta de xot, de goma d'arbres...), pipes, relacions amb festes i celebracions, tiradors, elements de llançar a l'aire o a terra, vaixells i barques.

Com s'hi afirma, aquest llibre esdevé una descoberta (per a la gent més jove), una recordança (per a la gent més gran), una sorpresa (pel gran nombre i moltes castes), un enyor (per la infantesa ja llunyana), un plaer (per a la vista i les mans).

JOAN SANS I MERCADER neix a Alaïor l'any 1947. Inicia els seus estudis al Seminari de Ciutadella. Marxa a Burgos a estudiar-hi teologia. Fa **magisteri**, per lliure, mentre treballa en feines diverses per

sobreviure. Home de moltes iniciatives i curolles, comença a fer de mestre d'escola, primerament a l'Escola de Pràctiques de Magisteri, després a la Part Forana de Mallorca, al Col·legi Públic "Antoni Monjo" de Maria de la Salut (1975-78), a barrades perifèriques de Ciutat, al Secar de la Real, a Santa Tereseta de Son Armadams, al Col·legi Públic de Son Ferriol (1983).

Participa molt activament en la realització de les primeres **Escoles d'Estiu** que es fan a Mallorca. Contribueix a una renovació efectiva dels mètodes pedagògics, sempre treballant en equip i posant de relleu la importància del conjunt per damunt del personal. Fent, sobretot, que el protagonista primer sempre sia l'infant: es tracti d'infants de la pagesia o de ciutat, del món rural o de l'urbà; de nines o de nins; d'infants gitanos o païos; d'infants mallorquins o forasters.

Aficat dins l'Escoltisme i altres trullets, esdevé una persona molt compromesa amb el **Moviment Escolta i Guiatge de Mallorca**. Com també amb els **Grups d'Esplai de Mallorca**. I la gent jove, en general.

Manté uns forts **lligams amb moltes d'altres persones** que, d'una forma o una altra, romanen molt relacionades amb Mallorca: Josep M^o Llompart i Encarna Viñas, M^o Antònia Pujol (professora mallorquina de la Universitat de Barcelona), Marta Mata, Pere Pavia, Eladi Homs (de l'Escoltisme), Tomeu Rotger (de sa Calatrava), en Miquel Rayó (l'escriptor de contes), na Rosa Amengual (la seva dona) i tantes d'altres persones il·lusionades a fer de Mallorca i del conjunt de les illes Balears i Pitiüses uns pobles cada cop més cultes.

Moltes gràcies, Joan, per la teva valuosa aportació com a mestre d'escola. Un mestre d'escola que sap ensenyar a jugar i a fer juguetes; un mestre d'escola que estima la feina de mestre d'escola, tant a l'aula com amb els infants; un mestre d'escola que deixa bona empremta per allà on passa; un mestre d'escola vocacional i apassionat.

Moltes gràcies, Joan. Ω

SANTANYÍ

Fa 28 anys que en Lluç Lladó "Codolet" va obrir la Fusteria Can LLuc a Santanyí. Tel. 971 653 249

Fa 14 anys que n'Antoni Ramírez, a qui veiem amb el seu fill Emili, regenta el Bar sa Creu a Santanyí. És un bar del Barça. Fa 10 anys que tenen l'equip de futbol sala Santanyí-Fiat que enguany va segon a la classificació. Tel. 971 162 176

Fa 8 anys que na Maria Magdalena Escandell regenta la Perruqueria Magdalena a la barriada de s'Estació de Santanyí. Tel. 906 687 857

Fa 15 anys que n'Antònia Moll regenta el Bar can Piqué al centre de Santanyí. La seva sòcia és n'Antònia Bauçà. Tel. 971 653 198

Fa 20 anys que en Llorenç Perelló i n'Antònia Fiol regenten el magatzem de material de construcció Perelló a Santanyí. Tel. 971 653 804

La senyora Miquela Bonet és l'oficinista de l'empresa de Construcció Bon Gust que regenta el seu home, el mestre d'obres Miquel Antic. Són 28 treballadors que poden envestir obres d'envergadura. Ara fan apartaments a la Urbanització sa Torre de s'Arenal. Tel. 971 163 472

Fa un any que en Joan Bonet i en Tomeu Barceló obren el Magatzem de material de construcció Les Pedreres al carrer des Rafalet de Santanyí. Tel. 971 653 428

Fa un any que na Conxa Lladó regenta la Botiga d'Artesania de Les Illes Ambar a Santanyí.

Cafeteria - Restaurante
BONAIRE
Menú
Dies feiners 925
Diumenges 1.400
Ctra. Militar, 215 • Tel. 971 743 225 • El Arenal

Asistencia Sanitaria Europea CA
MARIA ALBERDINA
CENTRE D'ASSISTÈNCIA A PERSONES MAJORS O INCAPACITADES
Carrer dels Trencadors, 1-bis
Tel. 971 445 101 s'Arenal de Mallorca

SANTANYÍ

Fa 2 anys que n'Iris Dels d'Alemanya i na Maria Antònia Salvà des Rafal regenten la Botiga de Decoració Interior Holguer Stewen a Santanyí, el propietari de la qual és en Holguer Stewen d'Alemanya. Tel. 971 653 312

Fa 2 anys que na Maria Antònia Clar, a qui veiem amb el seu cambrer, regenta el Restaurant can Bennasser a la Plaça Major de Santanyí. Despatxa menús a 1000 ptes. Tel. 971 653 027

Fa 68 anys que n'Antònia Morlana va obrir l'Hotel Vila Sirena a Cala Figuera, actualment propietat de la seva neboda Antònia Vidal. Són 90 llits al preu de 3.500 ptes. La nit. A la foto, el marit de la propietària Marc Felip. Tel. 971 645 303

Fa mig any que na Sandra Arroyo ha obrert la botiga de moda i llenceria Sandra a Santanyí. Tel. 971 653 189

De tota la vida, en Joan Ferrer, a qui veiem amb el seu fill Joan, és el sastre de Santanyí. Tel. 971 653 649

Fa 43 anys que la Família de can Beu regenta l'Hostal i Restaurant Cala a Cala Figuera. Un lloc on se menja a la carta per una mitjana de 3.000 ptes. Ens conta l'amo en Llorenç que han fet un alé des que a les darreres municipals el municipi ha canviat de batle, un home que, només pel fet que no eren dels seu partit no els donà permís per arreglar les habitacions, posar banys, etc., cosa que els exigia la Conselleria de Turisme, i quan ho feren, sense permís els imposà una multa de vuit milions de pessetes. L'actual batle, que és molt dialogant, hi va anar a disculpar-se, cosa que és d'agrair, encara que no els hagi pogut llevar la multa. Tel. 971 645 018

Fa 30 anys que en Miquel Obrador va obrir la Carnisseria i Xarcuteria Obrador a Santanyí. Fa embotits de porc pagès que escorxa a l'Escorxadador de Santanyí. També mata i escorxa vedelles i xots, tot comprat a pagesos de la comarca. Tel. 971 653 253

Fa 3 anys que en Rafel Segura regenta l Cafeteria Mallorca a Cala Figuera. Te obrert els horabaixes i fins a les 3 de la matinada.

Na Maria Ferrer amb els seus fills Guillem i Pere regenten el Forn de darrella l'Església a Santanyí. Tel. 971 163 195

En Xavier Camps és l'amo jove de l'Hotel Rocamar a Cala Figuera. Va obrir aquest hotel son pare Joan Camps fa 34 anys. Són 86 llits al preu de 3.350 ptes la nit. Tel. 971 645 125

Fa tres anys que n'Antoni Vidal, arrel de la mort dels seus pares a una edat encara jove, regenta l'Hostal Mar Blau i el Super Spar Cala Figuera. Tel. 971 645 227

Teclat virtual català

EN JOAN QUETGLES,
CAP DEL DEPARTAMENT DE DE
FILOSOFIA DE L'INSTITUT RAMON
LLULL. CIUTAT DE MALLORCA

Malauradament, els catalans – insulars i continentals – continuem patint una estranya discriminació, una més, en matèria de teclats de processadors de textos. En general, cada idioma disposa del teclat que li és propi, però no així en el cas de l'idioma català que funciona amb teclat estàndard espanyol. La darrera versió de Microsoft, l'Office 2000, manté la discriminació. Més encara: allà és possible disposar del teclat específic per a llengües minoritàries com l'albanès, el letó, l'eslovè, però és absent el teclat català propi.

Mentre intentava construir una mena de taquigrafia fent ús dels recursos del processador de textos de Microsoft Word, he trobat una manera senzilla per a catalanitzar el teclat, de manera que fa possible la redefinició del teclat espanyol estàndard. Així, en aquest teclat "manipulat", l'ela geminada (ll) i el dígraf "ny" disposen de tecla específica. Darrerament, he trobat la manera d'incorporar dues tecles més, les quals, al meu parer, són molt útils; a saber, la tecla de la "i" i la de la "ü".

He pensat que la meua trobada fa possible l'ús d'un teclat que s'acosta a allò que seria el teclat català propi. Pens, també, que aquest recurs taquigràfic ha de ser de l'interès dels professionals de la casa i del lector, en general. Per tot això, he decidit fer-lo públic, el recurs, i posar-lo a l'abast de tothom.

La tecla virtual de l'ela geminada.

Una vegada engegat el Word, s'han de fer aquestes passes: 1ra. Pitgeu el comandament "eines" (o, si de cas, "herramientas"). 2na. Aneu on diu "Autocorrecció". 3ra. Activeu la casella de "reemplaçar segons s'escriu". 4rta.

A la casella on diu "reemplaçar", heu d'escriure "ll" (o sigui, heu de prémer la primera tecla del teclat estàndard). Sena. A la casella que diu "amb" (o "con"), heu d'escriure l'ela geminada (ll). 6ena. Tot seguit, premeu "afegir" (o "agregar"). Desdeleshores, la tecla del "ll" serà la de l'ela geminada.

La tecla virtual del dígraf català "ny".

Heu de fer els mateixos passos per crear la tecla del dígraf. Al 4rt, heu de prémer la tecla del símbol "<" (al costat esquerra de la barra de l'espai). 5è, escriviu "ny" i, seguidament, 6ena, premeu "afegir". Addenda: a partir de llavors, la tecla és de doble ús. En primer ús, edita la "ny"; però, una vegada escrit "ny", fent un retrocés, s'edita el símbol <.

La tecla virtual de la "i".

Igualment, els tres primers passos són els mateixos. Al 4rt, heu de prémer la tecla del símbol d'admiració ;. 5è, escriviu i (és a dir, la dièresi i la "i"), i, tot seguit, 6na, premeu "afegir". Addenda: cal reubicar el símbol d'admiració ;, de manera que es mantingui a l'abast el signe admiratiu; el podeu ubicar a la tecla de la # (primera tecla del teclat), tot fent el mateix procés de redefinició.

La tecla virtual de la "ü".

Cal seguir el mateix procés, però, en aquest cas, la tecla usada per a redefinició és la que correspon al símbol de la suma, +. Addenda: A partir de llavors, la tecla també és de doble ús; en primer ús, edita la ü; i, en segon ús, amb el retrocés, edita el signe +.

Això és tot el que havia d'explicar. Sort. Ω

HI HA GENT
A QUI LI
MOLESTA QUE
ES PARLE,
ES PENSE I
S'ESCRIGA
EN CATALÀ

ÉS LA MATEIXA
GENT A QUI LI
MOLESTA
QUE ES
PARLE ES
PENSE I
S'ESCRIGA

LA
TORTURA?
NO, MAI!

ASSOCIACIÓ D'ABOLICIONISTES DE LA TORTURA
Associació de Sant Pere de les Pinedes
www.assol.org

Nous horitzons en el futur d'Europa

És un fet d'àmplia difusió la creença —i la confiança— que l'establiment de democràcies parlamentàries en la pràctica totalitat d'estats europeus ha instal·lat definitivament el debat i la crítica en el conjunt de llurs actuacions. Tanmateix, aquest gran marc institucional de caire estatal s'imposa usualment com una veritat absoluta, que se tradueix en una (mena de) realitat oficial amb una proposta única de desenvolupament i que no accepta discussió possible en les seves estructures internes, la qual cosa portarà a comportar formes clares de totalitarisme (l'exemple més clar ho tenim en el règim jacobí de la República francesa).

El ciutadà mitjà, no té, en un món de submissió subliminal, clara consciència de la possibilitat d'organització d'un pensament racional propi, cosa que provoca la difícil discussió d'un sistema que funciona homogèniament. La globalització i la constitució d'un gran mercat permet, però, la circulació d'idees i de persones, així com, òbviament, dels productes i mercaderies. Tot plegat proporciona al conjunt (europeu) un dinamisme econòmic i polític considerable.

D'aquesta manera es va construint una espècie de macroentitat que, paradoxalment —per bé que només en aparença— s'articula en microentitats, que són les que vehiculen adequadament tot l'engranatge. Vet aquí, doncs, com, irònicament, el vell estat-nació es veu superat per entitats força més petites que estan molt més a prop del ciutadà i resolen més fàcilment els seus problemes i insatisfaccions.

Els estats, per tant, van perdent poder a Europa, tot i que de moment ells són els que construeixen la Unió Europea. És per això que si Europa es vol desenvolupar com a unitat realment democràtica és absolutament necessari que les nacions sense estat i les regions hi puguin tenir llur paper amb el màxim de competències possibles. Aquest és un procés que va creixent, atès que els estats aniran cedint terreny gradualment. Països com Catalunya, Flandes, Escòcia, Euskadi i Gal·les no poden ésser només considerats com a parts descentralitzades d'un estat. I açò els estats europeus ho hauran d'acceptar (a nivell cultural, per exemple, és totalment absurd i artificial que hi hagi una presència dita espanyola). La gent ja no té el refiament que tenia en l'estat. Hom no pot viure eternament de les subvencions o del finançament estatal. La gestió adient dels propis recursos responsabilitza els pobles i els atorga un futur millor. Ω

Andreu Salom i Mir

FIRA DE SANTA MARIA DEL CAMÍ

Na Catalina Mas de so n'Espanyol se va animar a posar una paradeta d'estovalles, torcabocques i bosses pintades a la Fira. Tel. 971 283261

N'Alexandre Belnet de París acaba d'obrir la Clínica Osteopeutica de Balears a Ciutat. Tel. 971 717 750

D'ençà que va haver de llevar les vaques per la mala política lletera del Govern balear, ar fa 15 anys que en Pep Tavet de Montuiri cultiva i ven al mercat els llegums, els alls i les carabasses. Fa 2 anys que en Pep va conèixer n'Amal Saud de Menkes al Marroc. S'enamoraren i en Pep vol que n'Amal vingui a Mallorca per casar-s'hi, però el consol espanyol a Rabat Juan Cebrian Tello no li vol donar el visat ni com a turista. El defensor del Poble diu que això no és de la seva competència i així els va a tots dos.

Fa 2 anys que se va fundar la Associació de la Lluita contra el Càncer a Santa Maria del Camí. El seu telèfon. 971 620 415

Són la madona el els fills de can Rubí de Santa Maria del Camí. Fan vi i comercialitzen licors. Tel. 971 620 940

Fa 3 anys que na Connie Mildner del Canadà britànic, amb el seu home i fills conreen la finca ecològica de 10 quarterades son Barrila. Cultiven i cullen les fruites i verdures. Tel. 971 504 540

E L V E L D E M A I A (2 6)

Indígenes

PERE GRI

"Molt lluny, en les butxaques d'uns pantalons vells, que ma mare guardava, ma mare ho guarda tot, he trobat les nits que ens passàvem caminant amics pels carrers de Xàtiva...", cantà en Raimon en la festa de celebració del triomf electoral del primer president dels Països Catalans, per desig d'en Fructuós i de na Marina, als quals els hi agradava molt aquest tema.

En Pelegero també pronuncià un discurs a les masses reunides al Parc de la Ciutadella per la bauxa, dient amb claredat: Vos n'adoneu amics?, vos n'adoneu companys?, que ja no ens amagaran més la història, ni ens diran que no en tenim, la nostra no serà la d'ells.

Grans aplaudiments tancaren la intervenció del veterà cantautor, que abans de retirar-se de l'escenari cridà pel micròfon que no era a ell a qui havien de fer cas, sinó al nou president de la República, proclamada feia poc.

Na Pompeia es perdé la major part de la festa, perquè s'emborratxà i es prengué tres ratlles de cocaïna. La se n'hagueren d'endur els guàrdies de seguretat mig acabada en un cotxe, cap a l'hotel de mala

mort on s'havia allotjat amb en Fructuós a Barcelona, per tal de donar imatge de gent senzilla.

Quan el públic se n'hagué anat, el solleric i la valenciana paisana d'en Raimon es quedaren gairebé tot sols al parc. Es decantaren un poc del trull dels tècnics que estaven recollint el material de l'escenari, amb la finalitat de parlar de la composició del primer govern, cosa que havien de fer ells dos amb privat, donada la confiança que es tenien.

Tenc la llista de ministrables apuntada a un llibret de paper de fumar que m'he deixat a Ciutat tancat amb pany i clau, però la duc ben apresada al cap, digué en Fructuós. Estic segur que na Pompeia anirà a Sanitat, mentre que tu podràs triar entre formar part del govern o que et facem ambaixadora al Marroc, pel fet que a partir d'ara els catalans tndrem moltes relacions amb aquest país, per la qüestió de l'haixix. I una cosa que és molt important, per ser ministre s'haurà de ser indígena, i al que no li agradi, barco de rejilla, M'he passat, no ho creus?. Per cert, encara et queda d'aquella xocolata que et vaig donar al vaixell?, podríem fer un joint, si et sembla bé.

Na Marina se'l tragué, i encara que n'havia fumat mig València, mig Alacant, mig Castelló, alguns de Múrcia i Albacete i un seguit de

patriotes del Principat i de les Illes, estava tan sencer com el dia en que li havia donat en Fructuós, gràcies a la màgia d'aquella bruixa tan simpàtica, n'Habatzeleth, de la qual encara ningú sabia el protagonisme que tendria en els primers temps de l'Estat català.

Com haureu pogut comprovar, el nostre heroi no havia complert el seu propòsit recent de deixar les drogues. No obstant això, els seus electors ho agraiïen, perquè el volien tal com era, degut a que els que el votaven tenien clar que aquell al·lot i els paradisos artificials estaven tallats amb el mateix patró.

Mentre tant, us agradarà saber com els hi anava als bascos en els primers temps de la independència. Doncs, com una seda. Si bé pot semblar surrealista dir-ho, Euskadi havia deixat de ser un galliner. Les pistoles havien estat arraconades davant el fet de la definitiva reconstrucció nacional. Els carrers estaven lliures de mala gent, d'en-

caputxats, policies nacionals i guàrdies civils. El nacionalisme era ja un desig de tota la població, i fins i tot a Ermua havien deixat de ser maketos.

Euskal Herria, seguint l'exemple dels Països Catalans, s'havia organitzat políticament sense rompre amb l'ordre tradicional. Es conservaren els governs independents de Navarra i País Basc, al mateix temps que sorgiren un govern i un parlament que simplement actuaven com a coordinadors. L'Assemblea de Municipis Bascos, que havia esta la primera institució nacional del nou Estat, quedà definitivament reconeguda. ETA, encara que no s'havia dissolt, era ja només una part de la història, recollida en llibres de text que explicaven als escolars lo dur que havia estat el camí cap a l'autodeterminació. El nou president basc es deia Aitor Iruretagoien, i era molt amic d'en Fructuós i de na Pompeia. Ω

Restaurant
Cafè Carboner

(DIMARTS TANCAT)

Ctra. Manacor, Km. 28 - Tels. 971 64 65 04 - 971 64 40 66
07230 MONTUIRI

El Trot es cosa nostra

Corregudes especials de Setmana Santa

MIQUEL ALEMANY I BAL.LE

El diumenge 16 de abril, Diu-menge del Ram, començà la Setmana Santa a Mallorca. A Son Pardo, com és tradició es celebrà una reunió hípica on hi va haver corregudes tot el dia.

Aquesta reunió tradicional és coneguda com la Diada del Ram.

L'hipòdrom s'obrí a les 9'30 perquè tot estigués a punt per la primera cursa que començà a les 10'30. Divuit foren les carreres que es disputaren a Son Pardo. Nou al matí i altres nou al capvespre.

La temperatura era primaveral. Al capvespre varen fer petites gotes amb amenaça de pluja, cosa que no va succeir. El temps va permetre que es pogués continuar celebrant curses. La forta calabruixada que suspengué la reunió hípica del passat dissabte 25 de març a Manacor, no és tornà repetir.

Com és habitual a totes les diades del Ram, debutaren els poltres de dos anys.

Aquests equins varen venir al mon l'any 1998. Tots ells tenen un nom que comença amb la lletra "F" de l'alfabet llatí.

El equí de la quadra "Sa Corbaia", "Forever V.X" va ser el primer guanyador de la seva generació. Aquest poltre es fill del cavall dels Estats Units "Atkinson Ridge

"i de la egua "Sinfonía Dos". La seva victòria fou còmoda, no tingué cap rival que el pogués molestar. Ben menat per n'Antoni Frontera de Son Ferriol, va batre a tots els seus rivals. Si continua amb aquest ritme, la famosa quadra de Artà haurà guanyat un bon element equí i podrà guanyar al Gran Premi Nacional de l'any 2001 tal com va fer l'any 1989 el seu cavall tant estimat: "Nostro V.X". A més dels poltres de dos anys, hi hagué corregudes interessants.

Les de capvespre tingueren més espectadors que el matí per mor de que els cavalls que corrien eren els millors i feien més via. A més es disputava una prova semi-clàssica. El Premi Presidència del Consell Insular de Mallorca.

Els poltres de tres anys de la generació "E", tingueren tres corregudes aquesta diada. Algun disputarà aviat la prova més important del trot a Balears: El "Gran Premi Nacional".

El més veloç de tots fou "Espartaco Scott" amb un temps de 1'22"3. Bartomeu Llobet Riera, antic campió de Europa d'aprenents a l'any 1992 va ser el jockey victoriós en aquesta carrera. El cavall de "Can Tanca", "Fier Quiton" fou el equí que més velocitat va fer a la diada. Aconseguí la victòria amb una forta

pugna amb el cavall de "Can Duran": "Lamiech Hanover", del qual s'esperava molt. Debutà a la Diada del Ram, amb una segona posició.

A la prova semiclàssica del Premi Consell Insular de Mallorca, "Caster Kid" donà la sorpresa, guanyant la correguda amb sortida handicap. No s'esperava la primera posició final de aquest cavall de "Es Cabanells". Tenia forta competència amb cavalls importats de França com: "Durac de Japigny", "Catarinella", "Basile de Cravans" o "Crossman" o bé d'Estats Units com "Coolman". A més hi havia nacionals de bon pes com: "Cristian Crown", "Alcon Blai" o "Apolo Y.C".

El seu conductor el va saber guiar fins a la victòria. Tomeu Llobet Riera recordà els temps en que fou campió del Vell Continent a la seva època de aprenent. Això fou determinant per la consecució d'aquest guardó semiclàssic del trot mallorquí.

La victòria més emocionant de la diada fou la que protagonitzà la menadora gabellina Isabel Garau Fullana a la vuitena correguda. Amb el cavall "Bussybon" aconseguí un primer lloc final després de que els jurats desqualificassin el que en teoria hauria de haver guanyat que fou "Clorest Barbes". Aquesta victò-

ria fou molt treballada per Isabel Garau i el seu germà Antoni que l'ajudà molt. Antoni Garau, que conduí el cavall "Evallon" va fer de llebre, aconseguint aturar a tots els altres cavalls de tal manera que la seva germana Isabel pogués guanyar el guardó corresponent.

Antoni Frontera fou el gran guanyador de la Diada del Ram.

Quatre victòries el feren mereixedor del premi millor conductor del dia. En "Frontereta", tal com el coneixen els cavallistes, demostrà ser un digne deixeble de Tomeu Estelrich "Pancuit".

El divendres 21 de abril hi haver una altre diada que es celebrà a l'hipòdrom de Manacor i coincidí amb el quaranta aniversari de la inauguració del recinte hípica de la carretera d'Artà.

A diferència de la diada que es celebrà a Son Pardo, la Diada del Divendres Sant, tingué un temps primaveral. El sol va lluir tot el dia. El calor fou tant, que la gent es queixava de la temperatura del hipòdrom. Donava l'impressió que erem al més de juliol en lloc de abril.

Divuit carreres varen fer el goig de tots els aficionats que es congregaren a l'hipòdrom des Pla.

Les més importants foren les quatre dedicades als poltres de tres anys

i les especials pels nacionals i els importats.

La egua "Enigma des Bosc", conduïda pel jockey de Sant Jordi:

Biel Pou i Pou fou la més veloç de tots els solípedes.

Aquesta egua és una favorita per la victòria al Gran Premi Nacional, que es disputarà a Son Pardo el segon diumenge de Maig. A Manacor porta una bona ratxa. A més, si el conduceix

En Biel Pou té moltes possibilitats de guanyar. En Biel, ja té experiència en la consecució de victòries a la prova més important del trot.

A la correguda reservada pels nacionals, el cavall de la quadra "Morro": "Cristian Crown_" aconseguí la victòria després d'una forta arribada amb el seu rival "Alcon Blai", va faltà poc perquè hi hagués un empat.

A la carrera especial dedicada als importats, "Coolman" demostrà que encara és un gran cavall. Ben conduït per Joan Carles Roger, superà als seus rivals a la meta, aturant el cronòmetre amb un temps de 1'18"1.

El cavall de Nadal Orell i Tomàs des de que debutà a Mallorca a finals de setembre de 1996 a l'hipòdrom de Manacor, ha donat dies de glòria al seu propietari, apostants i menadors i ha esdevingut un dels favorits del públic.

A la Diada de Divendres Sant, va batre a rivals com "Cesar de Saint Pol" i "Crossman". "Cesar de Saint Pol" que tornà als hipòdroms mallorquins després de un breu descans d'un mes, feu segon amb un temps de 1'18"2. La victòria de "Coolman", motivà que l'aposta es pagués a 1200 pessetes, mentre que la de travessa fou de 5280 pessetes i la aposta de trio fou de 14050 pessetes.

Joan Antoni Riera "Es Boveret" va ser la decepció de la Diada de Divendres Sant. Va participar en quinze carreres sense fer cap triomf. Molts de seguidors varen marxar de l'hipòdrom sense comprendre que un geni com "Es Boveret" que ha estat campió de Europa de jockeys i medalla de bronze a un mundial, no hagués aconseguit cap victòria al recinte on va néixer com a conductor de cavalls de trot.

El dilluns de Pasqua va acabar la Setmana Santa cavallista a Mallorca. A Son Pardo, es celebrà la reunió dedicada a la final del Gran Premi del Criador.

Amb la presència de Maria Antònia Munar, es celebrà aquesta prova important del trot. Aquesta vegada Joan Antoni Riera "Es Boveret" no fallà. Menà el cavall "Dafnis G.S" amb mà de artista. Va fer una bona exhibició de com s'ha de menar un cavall aconseguint la victòria amb un temps de 1'18"5.

Aviat es disputaran els Premis Ciutat de Palma de Trot reservats Als poltres de tres anys, nacionals i importats. El primer de tots ells serà un test per determinar qui serà el millor candidat a guanyar la prova més important del trot que no és més que El Gran Premi Nacional. Ω

PRIMER DE MAIG

Són en Miquel Àngel Maria i Ballester, coordinador del PSM Menorca, Edmundo Sepa, llicenciat en sociologia, autor del llibre *Els negres catalans*, La immigració africana a Catalunya. Editat per la Fundació de serveis de Cultura Popular/Altafulla, Barcelona 1993. President de l'Equip de Treball Àfrica Negra d'Ensenyament. Amb en Cecili Buele, diputat al Parlament Balear.

Grup de pintors de l'escola d'en Xim Torrents Lladó a la Plaça de l'Església de Sencelles. Anaren a dinar a son Boi.

Fa 9 anys que en David Mascaró és militat del PSM. El trobarem a l'Ermida de sant Miquel de Campanet celebrant el primer de Maig. Tel. 971 428 391

Fa 17 anys que n'Antoni Sansó és regidor de l'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar pel PSM. També ha estat durant 8 anys diputat al Parlament Balear. Actualment és gerent del COFUC, un organisme dependent de la Conselleria de Cultura per la promoció exterior -altres Països Catalans, Estat espanyol i Europa- de la llengua catalana. A la foto amb la seva dona Margarida Fiol. Tel. 971 176 267

És la Família de can Cabell de Felanitx que dirigeix n'Àngela Antich. Són encantadors. Són del PSM. Tel. 971 581 423

Ni tots moros ni tots cristians

PER MANEL FRAU I CORTÈS, CAP DE LLISTA D'ESQUERRA
REPUBLICANA (ERC) A L'AJUNTAMENT DE PALMA.
(mfrau@maptel.es)

De petit la setmana santa em semblava un període certament tediós, en el qual cinemes i llocs d'esbarjo tancaven i un cert ambient de dol flotava en l'aire. La televisió -els dos únics canals que hi havia- retransmetien pel·lícules religioses, processons i música sacra. Això sí: no hi havia escola i a casa preparàvem tot tipus de llepolies i delícies gastronòmiques. Per aquelles paradoxes que la vida ens regala, Pèssakh, la Pasqua jueva tot i coincidir més o menys en el temps, és, en canvi, el moment més alegre i optimista del calendari hebreu, una festa on els protagonistes són els nins i el concepte de llibertat, del renaixement del poble. Avantatges i desavantatges de ser minoria en una cultura aclaparadorament majoritària.

Sortosament, avui la setmana santa és un període d'oci més, una mena de vacances de primavera que cadascú aprofita com el seny li fa entendre. El vell clima de dol ha deixat pas a l'esbarjo, la platja i el passeig. Fa pocs dies, un articulista del diari Avui analitzava el futur de la setmana santa en tant que manifestació popular. En una societat cada cop més laica i amb una immigració creixent integrada per gent de molt diverses religions, sembla que perdi sentit transformar en acte institucional el que només és la manifestació de fe d'un sector determinat de la població.

No obstant això, una amiga de fora em va fer notar l'altre dia un significatiu detall que sempre m'havia passat desapercebut. A part del seu enuig perquè la processó havia estat passant sota la seva finestra fins les tres de la matinada, la noia, jueva canadenca, no entenia que les banderes espanyoles onegessin a mitja asta. I era veritat: les banderes dels edificis militars estaven a mig pal, de dol. Per un moment vaig pensar que potser hi havia algun dol oficial, alguna circumstància luctuosa. Però no: simplement es tractava de commemorar el divendres sant.

La constitució espanyola afirma: "Es garanteix la llibertat ideològica, religiosa i de culte dels individus... Cap confessió no tindrà caràcter estatal." (Secció primera, Art. 16). L'article 14 prohibeix, a més, tota discriminació per raons d'opinió i de religió. Per altra banda, la llei orgànica de llibertat religiosa, afirma a l'article 2 que tothom de dret a practicar qualsevol religió o a no professar-ne cap, a observar actes i ritus del seu culte particular i a no ser obligat a practicar cap tipus d'acte de culte.

Això no obstant, l'exèrcit espanyol continua essent tan catòlic com sempre. Les jures de bandera es commemoren amb misses. En teoria, els no catòlics n'estan dispensats, però la pràctica demostra que de vegades sortir-se'n és força complicat. El rei espanyol beneeix la pasqua militar i fa discursos on encomana l'estat a Santiago. Qualsevol esde-

veniment familiar a ca'lborbó acaba en missa de mantilla i peineteta. Deixant de banda el país d'aquí devora, a casa nostra, actes institucionals com el 31 de Desembre porten adossada una herència religiosa que no tots els ciutadans compartim: l'inevitable parlament del bisbe a l'ofrena floral, la missa i el passeig de la seu a l'ajuntament de Palma, entre d'altres detalls. Sense comptar amb les trobades convergents a Montserrat i l'ofrena dels trofeus del Barça a la Mercè.

No es tracta en absolut de veure fantasmes on no n'hi ha. Tothom és totalment lliure de creure el que vulgui o de no creure res de res. Totes les opcions em mereixen el mateix respecte. Ara bé, de sempre, una de les armes que l'Estat espanyol ha utilitzat per a enfortir la seva pretesa unitat ha estat la uniformització de la població a la força. Les persones de llengua, opinió o religió diferent constituïen elements anòmals que hom havia d'eliminar si preteníem assolir el mite de l'Espanya *Una, grande y libre*. Per a aconseguir els seus objectius els espanyols han aplicat -i sovint apliquen- tota una panòpia de recursos, que han anat des de la creació de la maquinària inquisitorial, fins a la manipulació subreptícia, la introducció *con maña* d'elements uniformadors, digui's Decret de Nova Planta, digui's cultura espanyolero-televisiva. És una persecució calculada i sistemàtica. Un cop

destruïdes les comunitats jueves i musulmanes medievals, la Inquisició vigilava llurs descendents, perseguia aquells que eren diferents, els declarava heretges i els eliminava. La molt catòlica corona tampoc no en va tenir prou en subjugar Catalunya: s'esmerçaren i s'esmercen a eliminar-ne els signes d'identitat un per un, començant per la nostra llengua.

Afrontem-ho: l'estat espanyol -més o menys com el francès- no dubta un moment en disparar-nos el mite de la riquesa de la diversitat. Quina sort, ser bilingües! En canvi, és totalment immune a aplicar-se la lliçó, a reconèixer la seva pròpia heterogeneïtat, a permetre que els seus ciutadans decideixin lliurement si volen continuar sent-ho.

Per això és molt important que els nacionalistes siguem particularment sensibles a integrar tothom en la construcció de la nació, vinguin d'on vinguin. Potser penseu que ser català també implica venerar la Verge de Lluç o la de Montserrat. En un futur no gaire llunyà, la imatge del mallorquí blanc, catòlic, casat, amb fills i soci del Mallorca, pot ser un record del passat. El que distingirà els nostres ciutadans no serà la religió que professin, el color de la seva pell o la seva orientació sexual, sinó més aviat quina serà la llengua en què s'expressin i fins a quin punt se sentin integrats en la construcció de la Nació Catalana. Entre tots tenim el repte de cons-

truir-la, sense repetir les errades que Espanya ha comès amb nosaltres, sense confondre integració i inculturització amb simple assimilació. El pas previ és independitzar-nos d'a-

quells que ens imposen la seva pròpia assimilació i que fan que els nous vinguts no adoptin la nostra cultura sinó el suposat parnàs de l'espanyolitat. Ω

¡Sa Indioteria s'ha aixecat ben de matí!

Un altre cop, i aquest ja és el segon any que es fa a les 4 de la matinada, sense flashos ni polítics, -que, a dir ver, no hi fan gens ni mica de falta-, s'ha realitzat a Palma una llarga marxa a peu que potser que resulti increïble per a molta gent de ciutat.

Es tracta d'una molta llarga i molt concorreguda processó de Divendres Sant. El trajecte anava des de la Plaça de l'Església, al barri palmès de sa Indioteria, fins a la Seu Catedral de Mallorca.

Dins el silenci i la foscor de la matinada d'aquest Divendres Sant, dia 21 d'abril, amb el fervor contingut de la nombrosíssima gent que hi ha pres part activa, s'ha tomat a fer una d'aquelles manifestacions ciutadanes que, molt probablement, passi desapercebuda per a molta gent, però que sens dubte ha de marcar molt profundament les consciències de qui hi ha volgut participar amb ganes.

No és una processó de Setmana Santa com les altres. No s'hi veuen caperutxes. S'hi veu i s'hi sent la gent del poble. Tota la gent de la barriada. Pràcticament s'hi arpleguen totes les famílies "indioteres": més de dues mil persones, segons càlculs aproximats. Infants i adolescents, dones i homes, gent jove i gent vella, castellanoparlants i catalanoparlants, tothom fent pinya, davant, al costat i darrera dels dos "passos" que enguany han sortit en processó: el de "Jesús el Nazare" (el Crist dels Joves)" i el de la "Verge dels Dolors" (enguany per primera vegada).

Uns "Passos", molt feixucs, portats a les espatlles d'una quarantena de persones, en grups molt ben organitzats que s'han anat repartint prèviament els bocins del llarg trajecte.

Són les 4 en punt de la matinada quan surten, a pas lentíssim de processó de Setmana Santa. Hi fa fosca negra. Amb l'aire fresc de la matinada que va colpejant les galtes de tothom, recorren a peu i en silenci, fent pinya ben compacta, el primer tram que els condueix cap a la rotonda del Polígon Industrial de Son Castelló.

Només s'hi sent el so dels tambors que fa sonar la banda juvenil, marcant el ritme a la gent portadora del Pas. Només s'hi perceben els petits llumets dels ciris ben encesos.

I la lluna que, des del cel, els acompanya de debò quan, dues hores més tard, travessen per davall del pont de l'autopista, a l'altura del barri de Son Oliva, amb una ben ajustada i controladíssima maniobra dels grups por-

tadors del Passos. Els aplaudiments sonors de tota la concurrència trenquen sobtadament el silenci intens d'aquella fresca matinada.

A les 7 del matí, s'arriba a la Plaça d'Espanya, i s'hi ajunten representants de Confraries de Setmana Santa, i d'altra gent nombrosa que s'hi vol afegir.

Tots plegats, travessant la plaça del Rei En Jaume, enfilem el carrer de Sant Miquel, la Plaça Major, el carrer Colom, la Plaça de Cort, el carrer Palau Reial, i arriben fins a la Seu.

D'aquesta manera, tot aquell conjunt de famílies del barri de sa Indioteria compleixen enguany amb el desig de guanyar-se el jubileu -segons els ha suggerit el dinàmic rector de la parròquia -.

La marxa a peu, a les 4 de la matinada d'aquest Divendres Sant, des de sa Indioteria fins a la Seu, s'ha convertit en la dèria col·lectiva d'una gent, que, a cada any que passa, vol incrementar-ne la participació activa en un acte religiós de fort contingut reivindicatiu.

Es mereixen una bona felicitació pública totes aquestes famílies del barri de sa Indioteria! Sobretot, perquè, amb aquesta llarga i matiner processó, continuen amb aquell bell i nou camí de lluita ciutadana:

• **“¡PROU DE LLIGAMS, HEM DE REACCIONAR!”**

• **“En silenci, però públicament, els cristians denunciem els lligams que ens impedeixen ésser persones lliures”** - s'afirma al full d'aquesta anomenada també IV Marxa de l'Alliberació -.

Is'hi concreten alguns aspectes, com són ara *l'opulència, el consumisme, el marxisme, el confort, el passotisme, l'alcohol, les drogues, la pornografia, la tirania dels doblers, la corrupció política, l'explotació dels immigrants, la marginació dels pobres, els falsos déus, la fam consentida al tercer món, els infants aparcats i abandonats, l'avortament egoista*. Tant de bo que, amb actuacions semblants, molta més gent s'apunti a aquesta casta de reclams humanitaris: Del barri de sa Indioteria, de la resta de Ciutat, de tota Mallorca i del conjunt de les Illes Balears.

D'aquesta manera, també es pot contribuir, molt positivament, a fer barri, fer ciutat i fer país. Ω

Cecili Buele i Ramis,
Diputat del PSM-Entesa
Nacionalista al Parlament de
les Illes Balears

La guerra s'ha acabat

(Dedicat als assassinats per Hitler, Franco i els ministres de Franco, molts d'ells pares dels actuals ministres d'Aznar)

Som a la fi de la guerra:
silenci en els camps plens de mort.

No podem, però, mirar la terra
Amb justa pau dins el cor.

Dispersat, el poble no retroba,
dins l'esclat del trompeteig de festa,

El braó i l'orgull.

Perquè oblidí la tempesta
Haurem de fer, dins la pau nova,

Un llarg camí,

Un llarg camí.

Guarda, del gran foc que s'apaga,

La flama tenaç del record.

Els millors dels nostres, els vam perdre

A la timba de la mort.

La raó de viure que ells tenien,

N'hem de fer, nosaltres, alegria;

L'hem de dur món enllà.

Perquè sigui llum del dia,

Abans de l'alba encara ens resta

Un llarg camí,

Un llarg camí.

Som a la fi de la guerra:

oblit en els camps de la mort.

Ara cal tenir l'esma de viure,

Que bati ben fort el cor. Ω

Sa Pobla 700 aniversari

L'educació a Sa Pobla i a la Mallorca de l'Edat Mitjana

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

A l'Edat Mitjana hi haurà dos etapes clarament diferenciades cronològicament: l'etapa musulmana (s.VIII-1229) i l'època cristiana. Pedagògicament això suposaria dos formes de veure l'educació. Encara que hauríem de veure aquí en realitat tres sistemes educatius. El tercer que duraria durant les dues etapes, l'àrab i la cristiana fins el 1435, seria l'hebreu. L'educació jueva es basaria principalment en les seves arrels religioses, això és la Torà, que corresponen als cinc primers llibres de la Bíblia escrits per Moïses, la llei oral, els llibres sapiencials (Job, Salms, Proverbis,

Eclesiastic, Cant dels Càntics i Sabiduria.). Tendria un caràcter molt familiar i religiós. El pare de família, abba, era el responsable de l'educació dels fills. La Sinagoga i les Escoles (des de la Bet Sepher "casa del llibre", on s'estudiaven les primeres lletres, la secundària on estudiaven la llei oral, les prescripcions religioses i finalment les ieshivot o educació superior on es formaven els mestres (sofer) i els Mestres de la Llei (Rabins)). A Mallorca són destacats com a Rabins Struch Xibili, Isaac Nafuci, Farrig i Stelatar. Els seglars jueus aprenien els seus oficis de pares a fills. A Mallorca hi havia una formació laica molt destacable en el camp de la medicina i sobretot de la cartografia essent destacable la família Cresques, o metges com Aron Cohen o Jafuda Mosconi.

L'educació musulmana es basava en l'Alcorà, el Llibre Sagrat dels musulmans i en les Tradicions o lliçons de les dites i els fets de Mahoma. Les prescripcions religioses es resumeixen en quatre punts principals: La fe en Allà com a únic Déu i en Mahoma com a profeta principal, L'oració i l'almoïna, el dejuni del Ramadà, la peregrinació una vegada a la vida a La Meca. Les institucions educatives serien la Mesquita, la maktab (primeres lletres), la Medersa, on s'estudia l'educació secundària i/o superior on a part dels estudis religiosos s'impartia literatura, medicina, astronomia i música.

Sa Pobla, escola graduada

L'educació cristiana estava en mans de l'Església i no estava a l'abast del poble pla, que en la seva major part era analfabet. Es basava en el trivium (gramàtica, retòrica i dialèctica) i el quadrivium (geometria, aritmètica, astronomia i música) de la cultura greco-llatina. Les escoles medievals es dividien en monacals, episcopals i les palatines, dirigides als seny-

ors feudals i monarques i regentades per clergues.

A Mallorca el més remarkable seria la tasca de Ramon Llull, educat dins la cort de Jaume I i fundador del col·legi de Miramar, i Montpeller, considerat com el precursor i fundador de la Universitat de Mallorca al dotar a l'illa d'un centre d'estudis superiors. La seva obsessió principal és la de convertir els no creients, per

tal motiu estudia les llengües semites, especialment l'àrab, i als savis musulmans, especialment els sufistes. L'educació ocupa gran part de la seva obra de clar contingut pedagògic i filosòfic, essent les principals obres de contingut educatiu la "Doctrina Pueril", el "Llibre de l'ordre de cavalleria", "Arbre de filosofia d'Amor" i "Proverbis d'ensenyament". Ω

Sa Pobla, vista aèria

SA POBLA, ESGLESIA PARROQUIAL

SA POBLA D'UIALFAS FU FUNDADA PEL REI DE MALLORCA JAUME II L'ANY 1300, SOBRE UNA ALQUERIA DE VUIT-CENTS QUARTERADES I DISPOSA QUE AL BELL MIG HI FOSEDFICADA UNA ESGLÉSIA. ARA, A L'ANY 2000, E'N COMPLEIX EL VII CENTENARI. SIGUI AQUEST EL NOSTRE HOMENATGE.

LA POBLA, villa de... el año 1300 contiene su termino principal cosecha es de... panado lanar y comprhen mas murales qd era me... catalanes extraordinarias.

Sa Pobla, singular i plural

PER MIQUEL FERRÀ MARTORELL

La paraula POBLA, que com "poble" ve del llatí "populus" és un arcaisme per a significar "població", en general, i això és el que va ser, amb carrers rectes tirats a cordell i que marquen la seva fesomia urbana de la localitat de la planura, sense carrerons de cabdell ni vies escalonades. Formosa ciutat, amb nobles edificis i acollidores places i

placetes, que ens ofereix també un resum o millor, diríem, una síntesi del seu passat, sota les voltes de la seva església, amb tants records històrics i artístics com és ara la seva galeria barroca o els seus retaules de diferents èpoques i tants testimonis i recoords que han anat a guardar sota les seves altíssimes voltes, tot això en un espai de set segles.

Si jo hagués d'agermanar SA POBLA amb una altra vila d'aquest topònim, amb mèrits semblants, triaria la ciutat de PUEBLA, a Mèxic, capital de l'Estat del mateix nom, a la vall del riu Atoyac, amb els seus carrers amples, les seves animades places i els seus magnífics monuments entre dels quals destaca la catedral, puix és bisbat. El

Els 700 anys de sa Pobla

PER MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Jaume II de Mallorca

Jaume II de Mallorca (Montpeller 1243 - Mallorca 1311) és un rei problemàtic, difícil de situar políticament si no ho fem dins de les coordenades del feudalisme de l'Edat Mitjana. Per a uns historiadors és un rei culte (estudià a París), preocupat en tot moment per a fer complir, davant les exagerades exigències del seu germà Pere el Gran, el testament del seu pare, Jaume I.

Per a uns altres, Jaume II, a causa de les seves aliances amb el rei de França esdevé un traïdor a la corona catalano-aragonesa. Però en aquest treball no ens interessem tant les guerres entre els dos germans (Pere el Gran i Jaume II) sinó el fet que, una vegada recuperat el domini de Mallorca per part de Jaume II (1298), aquest rei es va preocupar de fer tota una sèrie de reformes que varen promoure el creixement econòmic i de població de la part forana de l'illa (no hem d'oblidar que Jaume II ja tenia un coneixement profund dels problemes de Balears ja que havia administrat l'arxipèlag en nom de Jaume I des de 1256 fins a 1276).

L'historiador Pere Xamena Fiol (vegeu Història de Mallorca pàgines 81 i 82) en parla també d'aquesta bona disposició de la Corona mallorquina quan a la realització de determinades reformes que ajudaren a promoure el desenvolupament de l'illa. Escriu l'historiador abans esmentat: "Quan Jaume II hagué recobrat altra volta el domini de Mallorca, tornà a l'illa i hi va viure bastants d'anys, dedicat a organitzar l'administració del regne i atent al benestar dels seus súbdits. Si son pare va merèixer el títol de conquistador, a Jaume II se li podria donar el d'organitzador del regne. Durant aquests darrers anys de la seva vida, Mallorca assolí un gran progrés".

És dins aquest marc que hem de comprendre la transformació de l'antiga alqueria àrab de Huayar-alfàs o Vialfàs, és a dir Fonts del camp en traducció d'en Joan Coromines (vegeu l'Onomasticon Cataloniae) o Aigua del prat (segons la Gran

Enciclopèdia de Mallorca) en aquell nou poblament (sa Pobla) cristià del rei Jaume II. Les "Ordinacions" són de l'any 1300. El rei volia desenvolupar a fons la part forana de l'illa, bastant despoblada fins aleshores. És tractava de "poblar" (d'aquí sa Pobla; d'aquí els "poblers" i "pobleres").

Segons l'historiador Pere Xamena (vegeu pàgina 91 de la seva Història de Mallorca) aquestes noves viles són: Felanitx, Castellet (Algaida), Llucmajor, Porreres, Campos, Santanyí, Sineu, Huayalfàs (sa Pobla), Manacor, Petra, Rubines (Binissalem), Selva "i possiblement algunes altres". En la mateixa pàgina que comentam trobam com havien de ser aquests nous "pobles": "Cada pobla constarà de cent famílies i cada una d'elles rebrà, per devut diners anuals de cens, un quartó de terra per edificar la casa. Els pobladors proporcionaran espai per als carrers, els quals tendran un destre i mig d'amplària (6,3m).

Com explica Mateu Pieras en el seu interessant article "L'organització del regne de Mallorca": "El rei [Jaume II] pretenia l'agrupament de la població de la part forana, i per aquest motiu dicta unes ordenances encaminades a fomentar el creixement dels nuclis de població. Més que de fundació de viles de nova planta, es tracta, en la majoria dels casos, d'assentaments de nous pobladors en nuclis preexistents. En alguns casos, la pobla es va desplaçar parcialment del nucli anterior, mentre que en altres es consolidà el nucli preexistent".

S'ha de tenir en compte que aquestes disposicions, les "Ordinacions" de 1300 vénen a resoldre un problema que ve del temps de la conquesta catalana de l'illa. El 1229 Mallorca només tenia un nucli urbà densament poblat -la Medina Mayurqa dels àrabs- i una població dispersa en l'àmbit rural. És evident que, si seguim la imprescindible Història de Mallorca de Pere Xamena Fiol, l'illa dels segles XIII i XIV (malgrat que per la butlla del papa Innocenci IV del 14 d'abril de 1248 posat sota la protecció de Roma 30 parròquies foranes) és encara un territori a estructurar. D'aquí les instruccions del rei Jaume II (de 1300) encarregant a l'inquer Desbrull i al solereric Sturç l'ordenació urbanística, econòmica i política de les noves viles.

Les "Ordinacions" fan una excepció d'impostos al nous pobladors. Diuen les instruccions reials: "A tots els qui s'instal·laran a les noves viles de maig de 1300 fins al mateix mes de 1301, se'ls concedirà tres anys de pròrroga per a pagar els deutes que tinguin".

Amb els anys emperó s'anaren marcant greus diferències entre Ciutat (l'antiga Medina Mayurqa dels àrabs) i la repoblada part forana de l'illa de Mallorca. Ja pel mes d'abril del 1303 existien greus problemes per a pagar els deutes d'aquests nous pobladors. Aquests pobladors demanen al rei Jaume II el poder pagar a terminis aquests deutes. Ω

do; Pobla de Sanabria, a Zamora...

Una bona llista que ens descobreix com eren fundades tantes altres "pobla" a comarques despoblades que eren preses als moros. Curiosament, el topònim, Pobla de Don Fadrique es repeteix a Granada i Toledo, ben allunyades geogràficament una de l'altra. Sembla que aquest Don Fadrique, que també surt als romanços populars, era príncep de Castella, fill natural d'Alfonso XI i germà de Pere el Cruel contra el qual conspirà i per aquest motiu fou assassinat cap el 1361, és a dir, trenta-nou anys després que fos fundada la nostra estimada POBLA. Ω

PETITS ANUNCIS

BORSA IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Cerc cases per llogar tot l'any, amb piscina. Tlf. 971 867284.

Venc pis a s'Arenal prop de la platja. 971262046.

Venc mobles antics. Tlf. 981 867 286.

Compro casa petita, pis o estudi a Menorca, preferentment prop de Ciutadella. Tlf. 93.432.04.19 correu electrònic: jsole12@pie.xtec.es

SERVEIS PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanar per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netedat i rapidesa. Tel. 771005.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

Jubilat de 60 anys, s'ofereix per cuidar jardí, garaix, xalet, etc. Carnet de conduir camions i cotxes. Tel. 971477217.

Cerc al.lota en règim aupair. 28.00 mensuals, cuidar nadó 11 mesos, matrimoni fent feina fora, Cridar de 8-8'30 matí o a partir de les 10'15 del vespre. 971757831.

S'ofereix mariner amb experiència per a tenir cura i netejar vaixells. Lluís 971 604 790 - 609 723 707.

PERSONALS

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull carterjar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria carterjar-nos amb al.lots i al.lotes que com nosaltres estiguen penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al.lota felanitxera. Som molt independentista, iestic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29-07670 Porto-colom.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz-C/ 2 Volta 31- 07209 Son Mesquida-Mallorca.

Cerc femella maca, romànica i amb les ungles llargues. Escriviu a: Oscar carrer Blanquerna, 58 - 07010 Palma.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al.lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriviu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escrivir-me amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 1ª 3ª-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

Som un alemany de 38 anys, cerc amigues i amics per a sortides i més. També vull estudiar la llengua mallorquina. Escriviu-me a la Bústia Postal 97 - 07080 Ciutat.

Sóc un noi de 31 anys. Solter. No minusvàlid. Voldria mantenir correspondència amb noia minusvàlida que tenguí bon caràcter, culte, es senti sola. Escriviu a la Bústia Postal 163 - 08400 Granollers (Vallès Oriental).

Cerc al.lota sense fills de 22 a 28 anys. Signe Lleó o Sagitari, que sia capaç d'estimar sense traïció. Telefona'm al 512018 dies feiners a partir de les 23 hores.

Atenció: administrativa cerca amigues i amics per a sortides, excursions, i a l'estiu anar a la platja. Bústia Postal 1400-07080 Ciutat.

Capritxós, especial, diferent i atractiu jove de 27 anys, cerca dona independent i intel.ligent que vulgui companyia, carícies, massatges i sexe durant les seves estades al principat, a canvi d'ajuda econòmica. Manel 907843901-973603214.

Hola, al.lotes, noies, *ragazas*. Som dos joves de 24 anys, morens i atractius que desitjan conèixer al.lotes *enrollades* i catalanoparlants, si és possible, per a fer acampades, organitzar festes, sortir e marxar i passar-ho bé durant l'estiu. Som genials. Anima't que ets jove. Escriviu a C/ Joan Alcover, 1 Algaida (Mallorca) C.P. 07210.

Hola, soc un noi de 16 anys iestic interessat en carterjar-me amb gent que també defensi l'alliberament nacional dels països Catalans. M'agraden "Els Pets" "Brams" i "Jo't'ho diré". Enric Blanc. C/ Montcada, 1 - 08291 Ripollet.

A família amb al.lot entre 12 i 15 anys, que vulgui no passi l'estiu voltant pels carrers, matrimoni jubilat ofereix unes vacances pagades entre el 24 de juny al 10 de desembre, a canvi de petita ajuda en el manig d'una barca. Pot aprendre a navegar, pescar, fer immersió, anar amb bicicleta, etc. Oferim ambient familiar, seriós i possible respàs d'alguna assignatura suspesa. Tel. 937 882 328.

COMUNICATS

Si vols rebre la revista L'LLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invador, contra els traïdors, contra l'explotació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col.laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la *Fundació per la Pau* (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat,

socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servicom-es

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" -Apartat 53- Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalusa. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenyància a Dittància de la Yenwa Andalusia) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si ques recibir el Puxa Asturias en to casa, y de baldre, sólo tienes qu'enviar la dirección a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llangreu, 10, 2ª-Xixon 33206-Asturies.

La meva col.lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hem facin arribar enganxons de l'Esquerra Revolucionària. Paniello-Apartat 139 - 22400 Monsó-Osca.

"El Full" és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniquen el vostre nom i adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluïta>.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els Castellans de Mallorca, necessitam gent!! Si t'agrada passar-ho bé. Si vols tenir nous amics sans i saludables. Si t'agrada fer pinya amb un projecte nou: Feste Castellà!! Vine a veure'ns!! Assagem els dissabtes a l'Escola d'Adults son Canals. Carrer son Canals, 10. Telèfon 452414, Isidre.

Pintors, escultors, fotògrafs, etc., interessats en exposar les seves obres, així com gent interessada en comprar o simplement en visitar l'exposició del moment, podeu passar pel Café es Museu. Carrer Guillem Timoner, 10-Felanitx.

Grup folclòric sense gaire pretensions cerca sonadors i sonadores, cantaires i gent engrescada per seguir fent coses. Actuam alguna vegada, no guanyam gaire, però ens ho passam d'allò més bé. Ens reunim els dimecres a les 20'30 al Rafal Vell (Antiga escola). Som gent acollidora. Trucau al 971 505374

Els nacionalistes interessats per un sistema d'intercanvi cultural i turisme alternatiu per a nacions sense estat, podeu informar-vos a: Turisme Alternatiu: Bústia Postal 1.171 Castelló 12005. Es tracta d'un sistema de llarga trajectòria provada arreu del món, molt adaptable i econòmic.

Les persones interessades en les activitats de les Associacions i clubs UNESCO poden adreçar-se a la Federació Catalana de la Unesco: Mallorca, 207-08036 Barcelona. Tlf. 932534367.

Necessitam persones amb

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI .....

Cognoms.....Tel. ....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

PETITS ANUNCIS

idees i ganes de tirar endavant la nostra llengua i la nostra cultura. Associació la Brúxola. Tlf. 93 4353323.

Coleccionau Fanzines? Voleu saber que fan els/les independentistes del Tarragonès? Subscriviu-vos al Butlletí del Col·lectiu independentista "El Timbaler de Bruc". Per 600 peles el rebreu cada dos mesos durant un any. Bústia Postal, 7- 43893 Altafulla.

Si us interessen les llengües minoritzades de més a prop, adreçeu-vos a: **Llengües Vives**. Bústia Postal 5224/08008 Barcelona.

Si vol rebre l'*Euskararen Berripapera* (en foraster) gratuïtament escriviu a: Hizkunta Politikarako. Wellington Dukea, 2 - 01020 Vitoria-Gasteiz (Araba).

Coleccionista d'adhesius compra, canvia, recolleix material d'esquerra revolucionaria o independentista. Coleccionisme I.S.G. Bústia Postal, 135-48980 Santurzi-Biskaia.

Col·laboreu! Ajudeu-nos! Per un projecte de documentació d'indrets de les Illes i dels Països Catalans necessitem targetes postals (noves o utilitzades de "Escudo de Oro" Biblioteca Catalana de Krefeld - Box 1665 D-47716 Krefeld Alemanya. Tel. 07-49215126635.

Classes particulars. Totes les assignatures i tots els nivells. Petits grups. Professors/es titulats. Preus econòmics. Telf. 971467931. Ciutat de Mallorca.

Classes particulars d'hebreu, grec i llatí a tots els nivells. Jordi 971242795

Piano Blues, Jazz, Rock. Classes particulars. Harmonia moderna. 971242795 Nanel.

Atots els valencians que vulguen contribuir a la construcció nacional del País Valencià. L'associació civica Tirant lo Blanc us espera. Som els nacionalistes valencians. 963879408.

Sóc professor d'una DIWAN (escola bretona) i escric i llig català. Envieu-me Informació sobre els Països Catalans, especialment de tema d'ensenyament: Gràcies. Joel Donnart-44, Hent Friaoudour, Penc'hoad-F-22860 Plourivou Breizh/Bretanya - Estat francès.

El Call, la revista dels jueus dels Països catalans és a internet. <http://www.fortunecity.com/victorian/coldwater/252>.

Acaben d'editar-se els Evangelis segons sant Mateu, sant MARC I SANT Lluc, en versió interconfessional, en

llengua catalana, en casettes i CD. El seu preu per joc és de 3.000 ptes. Posteriorment s'editarà l'evan-geli segons sant Joan. També hi ha editat tot el Nou Testament en Braille en llengua catalana, i edició interconfessional. Són 22 volums, i es poden demanar a Mn. Joan Magí, Parròquia de sant Pere i sant Pau, 43007 Tarragona.

Grups de llonguets, està molt interessat en crear una penya d'aficionats de l'equip de rugbi català USAP. Interessats cridar al 971 200 810. Lluis.

Ha nascut Correfoc!!! Una revista de literatura i Història catalanes. 64 planes 250 ptes. Col·labora-hi o fes-te'n subscriptor. Tlf. 971 200 810. Lluis.

A Ciutat estam creant el primer equip de rugbi català de Mallorca. Els Almogàvers. Interessants cridar al 971 200 810. Lluis.

Menorquines i menorquins! per dir prou a l'asserviment colonial espanyol, organitza't i lluita amb el Col·lectiu Independentista de Menorca CIM. Per rebre informació, escriu a CIM - Bústia Postal 24 - 07700 Maó.

Família de Mallorca cerca al.lota (Au Pair) pèr tenir cura d'un nin de 2 anys a partir de la primera setmana de desembre del 99, durant un període de 8 mesos. Cridat a partir de les 20'30 al 34/971 757 831.

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc Harley Davison Heritadge Softail Clàssic. Modelo 95 matrícula IB 1995 BY. Tlf. 971820717.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939 373 151.

Venc figures d'escaiola noves per decorar o polícromar: àngels, betlems, fruites, flors... per lots o a la menuda. Trucau capvespres i vespres al 971 29 44 44.

Venc embarcació Borràs 640. Bon estat i bon preu. Tlf. 971 865 405

Venc solar de 1.200 m². A la barriada de Bellavista, a ses Cadenes de s'Arenal. 8 milions de pessetes. Tlf. 971 441 629 - 971 441 289.

SA CAPOLADORA**ESpanyol SENSE "ESTANQUERA"**

Uns col·legues rumberos que viuen a Andorra han muntat un web del pal rumbero, i està en català, en anglès, francès i espanyol... i la bandera que representa la web en espanyol és la cubana... i un senyor de Toledo s'ha mosquejat...

No sé de dónde has captado mi dirección para enviarme tu propaganda, pero me parece repugnante, asqueroso, mezquino, de risa (por no decir de vergüenza), el sistema que tienes de indicar, por medio de una banderita, el lenguaje castellano.

A antiespañoles como tú, les deseo que pronto puedan encontrar una islita desierta con todos los separatistas catalanes para que habléis a gusto vuestro idioma, para que nunca puedan llegar a establecer una frontera con el resto de regiones españolas, (algunos ya la establecéis con vuestra forma excluyente de actuar) para que no vuelva a haber otra represión idiomática como la que ejerció la dictadura franquista en España.

Te explicaría lo de la banderita de Cuba... pero no quiero gastar ni un segundo más contigo. YO SÍ SOY ESPAÑOL.

MÒBILS ACUSADORS

Resulta com a mínim sorprenent que els telèfons mòbils aparequin com a proves inculpadores en les detencions derivades d'operacions policials contra el narcotràfic o la violència organitzada: els col·loquen al costat dels bitllets de banc incautats, les armes blanques o de foc i els productes de valor procedents d'activitats suposadament il·lícites.

Per què no hi posen també els telèfons fixos des dels quals s'hagin intercomunicat els detinguts, tenint en compte que la majoria també tenen arxius de memòria?

FEDERALISME BALEAR

Guillem Frontera es fa ressò, al DdB de la reacció del president Antich a les declaracions de la presidenta Munar assegurant que la nostra comunitat (?) no és ni de bon tros un país cohesionat.

Antich va trobar una aparent bona sortida dient que la nostra comunitat respon a un model de país federal, de manera que seríem una comunitat federal, si fa no fa.

No sabem si hem de riure o bé hem de plorar, ja que el concepte de "comunitat federal" que tanta gràcia ha fet a en Guillem Frontera només pot resultar atractiu per als mallorquins com Antich o el mateix Frontera, ja que a les altres illes només poden interpretar aquest concepte de federalisme com ho fan els federalistes espanyols del PSOE des de posicions ultraespanyolistes i marcadament centralistes, profundament jacobines.

Sembla que Rodríguez Ibarra i companyia van guanyant adeptes a la seva interpretació del concepte "federalisme".

MARIA ANTÒNIA VADELL

A l'entrevista del DdB de diumenge 16 d'abril deixa ben clar de quin peu calça. Res a veure amb en Cil

Buele que, per cert, després d'haver fet de cap de turc a les passades eleccions espanyoles (un altre cadàver polític) ha vist com no li han fet el més mínim cas a l'hora de decidir la seva successió i fins i tot pot comprovar que les seves idees sobre la representació política han estat ignorades per l'executiva del PSM.

Damià Pons fou un mal conseller per al PSM al Govern de Mallorca, ja que deixà el llistó a una alçada insuperable per als seus companys de partit i, a més, s'ha endut els millors efectius a la Conselleria d'Educació del Govern.

INTERINS "BLINDATS"

Sembla molt greu, si realment acaba essent així com es presenta en principi, el cas dels professors interins que tenen la seva plaça blindada arrel d'un acord dels sindicats d'educació amb el Govern Matas.

Un Govern que vol potenciar l'ús del català -o això diuen- no pot permetre que els interins que estan dins el paquet d'intocables puguin mantenir la seva plaça sense haver superat el nivell de català que s'exigeix als nous contractats un cop hagin passat dos anys des de la seva entrada.

Hem sentit dir que la Conselleria d'Educació no s'hi ficarà massa, perquè darrere el blindatge dels interins hi ha el sindicat STEI (on tenen molts de militants i simpatitzants) i ja s'han cremat prou amb les seves tupades amb l'OCB (amb qui encara han de negociar el problemàtic cas de la societat Voltor que gestiona la recepció de TV3, C9, Catalunya Ràdio, etc.).

MANIFESTACIONS PRO-CATALÀ

Sembla que a la Conselleria d'Educació del Govern no han fet massa gràcia les diverses iniciatives per exigir una política lingüística amb una discriminació positiva a favor del català, sigui la promoguda per Antoni Artigues i afins, sigui l'avalada per Melià-Massot-Majoral.

Quan estaven a l'oposició ja els anava bé tenir un moviment cívic radical, però quan han tocat poder real...

Per cert, després de la manifestació dels alumnes de secundària exigint un major presència del català a les aules, ¿la Conselleria d'Educació ordenarà als funcionaris que fan les funcions d'inspecció que vigilin les pràctiques reals a les escoles i els instituts o bé permetran que les falses programacions i memòries de la majoria dels centres educatius siguin donades per vàlides?

Els feim dues propostes d'inspecció a tall de sondeig: el primer cicle de l'ESO a l'Institut Ramon Llull de Palma i tot l'IES de Santa Eulària d'Eivissa.

MIQUEL RIERA

La seva negativa a la col·locació d'una escultura a son Coletes que recordi els morts del cop d'estat del general Franco, tant els del bàndol feixista com els del costat republicà, ha estat profusament argumentada i ha superat el tradicional silenci dels registres i el batle del PP de Manacor.

Les llàgrimes de Maria Antònia Vedell per aquest motiu haurien de tenir qualche transcendència política perquè pugem creure en la seva sinceritat. Ω

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA (XLVII)

La dura postguerra al Principat (1473-1479)

PER RICARD COLOM - TLF. 964 207607

Més enllà de la dictadura, topam amb una historiografia que no valora la seva pròpia singularitat. I això no ve del franquisme sinó de l'època de la creació de l'Estat espanyol. El plantejament del Decret de Nova Planta és treure la història i la identitat a tots els territoris de llengua i cultura catalanes fins a aconseguir la negació de llur pròpia història i confondre-la amb una història conjunta amb Castella. És per aquesta raó que avui dia hi ha tantíssimes persones que no tenen consciència de la pròpia història i que només l'identifiquen amb una història que els ve de fora, amb barbaritats com la de **Los Reyes Católicos**. Això els converteix en analfabets. El més greu, però, no és la ignorància de la gent, sinó que tenen prestada la consciència de llur pròpia singularitat. Tot plegat fa molt difícil que puguin sentir-se responsables i ser-ne defensors. (**Jordi Mª Solé i Sabaté** al llibre **Jo no sóc espanyol**).

LA UNIÓ DINÀSTICA ENTRE ELS TRASTÀMARES: FERNANDO II "EL CATÒLIC".

10 ó 19.1.1479: **Mor Juan/Joan II** a Barcelona, que tant se li resistí; és el darrer rei exclusiu de Catalunya-Aragó i el darrer qui jeu a Poblet, amb els altres reis catalans.

És succeït per son fill Fernando/Ferran II: **Unió dinàstica** entre Castella i Catalunya-Aragó, encara que no pas definitiva fins a molts anys després.

2.1479: Francesc I dit Febus, fill d'Elionor de Navarra i Gastó de Foix, és proclamat rei de Navarra, així els Foix/Foix succeeixen els Trastàmars com a casa reial navarresa.

1479: Bernat Fenollar, capellà de Fernando el Catòlic. Riuada a la ciutat de València.

La Catalunya central o Principat té uns 280.000 hab. (pèrdua del 40% de la població d'ençà 1365).

És introduït el sistema d'insaculació al municipi barcelonès (completat en normativa i procediment el 1498). Matrícula de burgesos honrats i mercaders de Barcelona: bastió tancat i poderós de la postguerra.

A Mallorca hi ha entre 1.200-1.500 conversos.

1479-1483: Enfrontament del Maescal gallec Pardo de Cela contra els reis. Acaba executat a Mondonhedo.

24.9.1479: Tractat d'Alcaçobas-Toledo, pau definitiva de la guerra civil castellana, la qual s'assegura Canàries ja que els portuguesos renuncien a l'exclusivitat de l'expansió vers l'orient de les costes d'Àfrica.

Darrereries 1479: "Tercerías de Mouras": la Beltraneja es retira en un convent portuguès.

1480: Hi ha constància de l'emigració de prou principatins a Nàpols, Florència (teixidors de Perpinyà), Provença i València.

Matrícula de burgesos honrats i mercaders honorables de Perpinyà, bastió clos que controla la ciutat durant la postguerra.

Mesures a València per anivellar l'alça de l'or i frenar la caiguda dels preus nominals.

Obligatorietat per als jueus de viure dins les jueries o calls.

La "Bíblia Valenciana" i el "Llibre dels Salmes" són reeditats a Barcelona, per Nicolau Spindeler.

L'estol català de Ferrante I de Nàpols deslliura Rodes del setge turc.

Creació del "Consejo de Castilla" o "Consejo Real", de la Reial Audiència i de la Santa Germandat en altres nacions de la Corona de Castella (com a Galiza).

Establiment a Castella de la nova Inquisició. A Andalusia comença a actuar a Sevilla.

ca. 1480: El gallec, i també l'astur-ileonès, decauen com a idiomes escrits a causa de la pressió cada vegada més intensa del castellà des d'un poder polític cada volta

més centralitzat.

El futur poeta Joan Ferrandis d'Herèdia naix a València.

1480-1483: La "Gran Fam" a València.

1480-1485: Època d'estil primerenc del pintor flamenc Bosch. Cap al final, pinta

l'Ecce Homo, obra mestra de la seva moderna i ensems medieval expressivitat superrealista.

1480-1519: Vida de na Lucrècia Borja, filla d'en Roderic. Malgrat la mala fama que en resta, es tracta d'una dona dòcil i poc enèrgica, "víctima resignada i indefensa d'una política prepotent i cínica" (R.Gervaso). Fins i tot a Ferrara durà una vida modèlica.

4.11.1480: Comencen noves Corts del Principat, a Barcelona

27.11.1480: Isabel i Fernando nomenen els tres primers inquisidors generals: Fray Morillo, Fray San Martín i el rector López del Barco.

1481: Comença a funcionar la Inquisició a Castella. D'entrada té un caràcter antisemita. Els reis miren d'imposar-la també a la Confederació, com a forma de cesarisme encobert i per a fer negoci amb les confiscacions, però els poders civils i eclesiàstics catalano-aragonesos desconfien del poder reial.

El Papa s'oposa a Isabel i Fernando, els quals li suggereixen noms de possibles inquisidors catalans: Jutgler, Orts, Gualbes..., a Casseta, general dels dominics.

Els diputats valencians, enmig la Gran fam, encarreguen a Pere Compte el portal i finestrals del Palau de la Generalitat.

Moltes cases són enderrocades a Barcelona per massa carregades de censos. Les residències reials hi són abandonades: Ja feia temps que **Barcelona havia perdut la capitalitat política de la Confederació** en tots els sentits.

"Constitució de l'Observança": el rei sols pot governar segons les lleis i constitucions del país, es tracta d'un règim pactista "moderat".

Els portuguesos reconeixen els drets de domini de Castella sobre les berbers illes Canàries.

Inici de la campanya contra el regne musulmà de Granada.

ca. 1481: El Cardenal Joan de Margarit, bisbe de Girona, es fa ressò del parer de les altes esferes: "l'aplaudiment universal que acompanya vostra empresa contra el rei moro de Granada, el qual per molt temps ha retingut bona part d'Espanya no sens oprobri e detriment de la unitat ibèrica..." (es refereix, és clar, a la unitat religiosa, gran lema de l'època davant l'incessant avanç turc).

1481-1483: Provença és finalment annexionada a França i ocupada militarment, després de quasi 3 segles de sobirania formal però satèl·litzada als interessos de París.

8.10.1481: Les reaccionàries Corts principatines promulguen la constitució "Com per lo senyor": derogació de la sentència interlocutòria del Magnànim i retorn als drets senyorials sobre les remences. Els propietaris rurals s'afanyen tot seguit a cobrar els "talls" (contribucions) endarrerits.

5.11.1481: Sentència sobre pagaments durant la guerra civil.

NO SENT, NE VEIG, NE OIG, NE CONEC RES...

No sent, ne veig, ne oig, ne conec res,
ans m'és semblant que en aquest món no sia,
voler fer juí ab la raó és demés,
que, com més pens, més mon seny se desvia.
O io no só, o no es pot fer que sia
res del passat semblant del que és present.
en so d'estrany mir tot quant fa la gent,
E mon semblant representa follia.

Per sentiment he perdut lo sentir,
que pler no em val ne em mou malenconia;
mes noves són variant de patir,
mostrat que fon d'aquest meu dan la guia.
Entre bo e mal mon juí res no destria,
sols me regesc per l'instint de natura.
Apoderat, de dolor perdí cura,
que mon semblant representa follia.

Sol bast sentir que he mon desig perdut,
per desijar lleixant la fantasia,
car acte tal em fa devenir mut,
mirant aquell al record que solia.
Llavors somniï despert, e que dormia;
ab dret sentir, plorant conec que só,
e, despertat, retorn sens passió,
E mon semblant representa follia.

Los ulls, lo cor, lo seny e lo voler
e el pensament que Amor dins ells nodria,
van esmaperduts, abstrets de llur poder,
seguint Amor, no sabent per qual via.
E, si per cas negú d'ells se canvia,
volent mostrar de mon estat la contra,
tots los restants ensems li vénen contra,
e mon semblant representa follia.

Bé de mos mals que per veure tenia
los béns que absent han mon seny desviat,
dels dans preniu, no de mi, pietat
pus mon semblant representa follia.
(Pere Torroella, principis del s.XV-ca.1495).Ω

Foldas
FRAU

Carrer de Manacor, 121-C
Tel. 27 85 18
07007 Palma de Mallorca

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

SERVEI OFICIAL

el lleu de tots mereix un respecte
FORA FUMS!

L'aberració del bilingüisme

PER VÍCTOR CASTELLS

(Historiador i biògraf del professor Josep M. Batista i Roca)

Els pobles no són bilingües. Es donen situacions de bilingüisme, és veritat, però és una anomalia. Una anomalia, sempre poc o molt forçada des de fora, que en bona llei s'ha de corregir. Persistir-hi, concedir-li cap pretesa d'estabilitat, és una aberració. Gràcies als moviments migratoris del món actual i també en gran part gràcies a l'elevació cultural de cada dia més gent, són moltes, moltíssimes, les persones que coneixen i empenen més d'un idioma. A Europa pots ja ser majoria els qui en parlen tres, però certament que són majoria els bilingües. Però això és una qüestió personal, no és condició de cap poble.

Els pobles són, per naturalesa i per necessitat, monolingües. El dret, la dignitat i fins i tot la higiene mental ho imposen. Les situacions de bilingüisme entrebanquen la salut pública i són un atac frontal al poble creador i dipositari de la llengua originària i parlada en un determinat territori. De primer, quan la segona llengua arriba, generalment ben acompanyada amb la força de les armes, hi ha una resistència aferrissada. Després, la resistència és passiva. Finalment, la segona llengua és assumida parcialment: ja és la complicitat de l'alienació.

Arribats a aquest punt la discussió és perillosa, perquè ja no es tracta de marcar una oposició amb un enemic manifest, situat a l'ofensiva, sinó que puja de to en el propi camp enfilant-se cada vegada més amb els escarafalls més esperpèntics de l'esquifofrènia i l'histerisme. Per què no parlem més i millor el català, els catalans? Per què encara ara, en plena llibertat en aquest sentit, tenim tot el país empastifat, pels mateixos catalans, amb cartells i rètols no catalans? Per què els catalans fan, per als catalans, periòdics i ràdios no catalans?

La discussió, en tot això, pot arribar a uns bizantinismes mai imaginats. Els plantejaments que s'hi fan són tan forassenyats que s'ha de fer un esforç d'humilitat cívica per no veure-hi simplement subnormalitat. Tot plegat, una vergonya flagrant per a aquest pobre país nostre que havia comès, això sí, un greu pecat d'orgull col·lectiu: creure's posseïdor de seny i de sentit realista, i alhora proclamar als quatre vents que, ben més enllà de tota mena de vel·leïtats i retòriques i de circumloquis estafolarios de gent confusa, aquí es parlava clar i català.

Ni l'una cosa ni l'altra. Amb el tema del bilingüisme damunt la taula, el seny no apareix per enlloc, substituït barroerament per llefiscoses raons d'educació servil. Perquè hi ha una persona no catalana, ja no es parla català: ¿on és l'educació envers els catalans presents? Si hi ha nens no catalans, hom no els violenta parlant català: ¿que no són violentats els nens catalans en no parlar-los en català? Amb el bilingüisme al davant, ni es parla clar ni es parla català. En règim de llibertat, situats per fi en els alts nivells de civilització europea, parlem-hi! De desviació en desviació, anem camí de la tomba. Fem a temps les correccions de direcció que calgui fer.

Però sense una xarxa viària ben establerta i ben senyalitzada no aniríem enlloc. Comencem per remarcar el fet de la gran injustícia que s'està cometent, tant aquí com a la Catalunya del Nord: imposar al poble català el bilingüisme quan no és imposat, en lleial reciprocitat, als altres pobles dels Estats corresponents. Per què han de parlar francès els catalans de Perpinyà i no han de parlar català els francesos de París o de Lió? Imposar un idioma, encara que sigui actuant sobre situacions donades, és una flagrant violació dels drets humans: per als catalans, qualsevol altre idioma hauria de ser facultatiu. El català, a casa seva, al seu territori, parteix d'uns drets col·lectius que el situen, d'entrada i per respecte a la seva civilització secular, per damunt de qui sigui.

És clar que la realitat d'avui és com és i té una gran força condicionadora, exigint una gran imaginació i tacte. Però els drets són els drets i són i han d'ésser inalienables. Als ciutadans els drets dels ciutadans, als pobles els drets dels pobles. Que això escandalitzi molts catalans, imputem-ho a l'alienació o directament a traïdoria. Del fet que no ho entengui el no català del carrer, ací o a l'altre cantó dels Pirineus, diguem-ne ignorància que cal esmenar, quan no sigui ufanor i supèrbia de conquistador.

Ara, si arriba i s'aferma des de les altes esferes d'Estats, aquest i aquell, que pretenen d'adscriure's als més progressistes postulats de la humanitat moderna, aleshores és atemptat que cal denunciar als fóruns internacionals.

(Reproduït de *Avui*, 4 de gener de 1988) Ω

Reflexions al voltant de la qüestió nacional catalana (I)

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ-POLÍTOLLEG

És un fet real que avui, a punt de començar un nou mil·lenni, Catalunya avança, amb un pas més o menys ferm, cap a la seva independència; i això no és cap casualitat, sinó el resultat d'un enorme treball realitzat des de la base per generacions senceres de catalans i catalanes que, amb lluitat enorme i desinteressat esforç i sacrifici, han lluitat sempre contra les injustícies portades a terme pels qui, sota la bandera d'Espanya o de França, s'han escarrassat a eliminar la Nació Catalana de la faç de la Terra.

Però els independentistes no ens hem de mirar el melic ni caure en un perillós panxacontentisme contraproductiu que pot llançar per la finestra tot el que hem anat aconseguint al llarg dels anys. El **Moviment d'Alliberament Nacional Català** té encara importants llacunes en matèries tant de teorització ideològica com organitzatives. Jo diria que avui, l'independentisme català, arrossega tres grans assignatures pendents:

1^a L'assoliment d'un programa de mínims que ens serveixi als independentistes per a agrupar-nos en una única estructura unitària, fugint d'absurds sectarismes que atomitzen tot el moviment d'alliberament, l'afebleixen, cosa que només beneficia els nostres seculars enemics hispano-francesos.

2^a L'extensió de la lluita d'alliberament arreu de la Nació, des del Rosselló fins al Baix Segura, i des del Baix Cinca fins a Menorca, amb unes pautes de conducta unitàries, tot fugint de perilloses tàctiques (?) regionalistes i regionalitzadores que només serveixen per a dividir-nos (quan no enfrontar-nos) internament.

3^a La integració dels novvinguts.

El missatge independentista encara no ha quallat plenament entre l'enorme massa d'immigrants i els seus fills i filles (els quals anomenaré genèricament "nous catalans" per a diferenciar-los dels autòctons, els "vells catalans"), i no ha quallat perquè ningú no s'ha molestat a plantejar cap mena d'estratègia específica per tal que arribi a aquest sector poblacional o, si més no, no s'ha molestat a reconèixer la necessitat que l'independentisme català hagi d'eixamplar-se pel cantó, precisament, per on Espanya i França són més fortes a Catalunya, el dels immigrants.

Vull ésser ben pensat, i diré que si gairebé cap ideòleg de l'independentisme català s'ha interessat de debò per cercar vies d'integració dels nou vinguts, és perquè ha considerat que, amb el temps, els immigrants i, sobretot, els seus fills i filles, ja s'anirien afegint a Catalunya tots solets. Enorme error. És cert que molts nous catalans ens hem sentit atrets pel món pan-catalanista, i hem acabat per acceptar plenament la nacionalitat catalana com a nostra, però aquesta realitat encara és minoritària, i necessitem ja, que deixi d'ésser purament testimonial per tal que esdevingui un fenomen de masses.

Els catalans autòctons mai no han volgut plantar cara a la realitat de la Catalunya d'avui, una realitat que ens mostra com un 25% de la població actual del país ha nascut fora d'ell. Davant aquesta evidència s'ha optat per practicar la tàctica (?) de l'estruç, és a dir, ficar el cap en un forat per a no veure la realitat; una realitat, però, que no és virtual sinó que existeix efectivament i que es deixa sentir amb força arreu del país, sobretot a les principals ciutats catalanes tals com Barcelona, Badalona, L'Hospitalet del Llobregat, Santa Coloma de Gramenet, Granollers, Terrassa, Mataró, Tarragona, Castelló de la Plana, València, Alacant, Perpinyà o Ciutat de Mallorca; en les quals els immigrants representen un tant per cent altíssim sobre conjunt total poblacional.

Si les principals ciutats catalanes, per causa de l'acció desnacionalitzadora d'uns immigrants amb consciència nacional espanyola o francesa, s'acaben descatalanitzant, en un termini mitjà de temps tot el país s'acabarà descatalanitzant alhora que s'espanyolitzarà i afrancesarà, car els pobles més petits (on la població autòctona és molt majoritària) segueixen

les capitals en llurs usos i costums. És per això que la integració dels nou vinguts esdevé vital per a l'existència efectiva de la Nació Catalana. El 25% de població nascuda fora de Catalunya (al qual caldria afegir els seus fills i filles, la major part dels quals no han acabat de veure's com a plenament catalans) en realitat tenen moltíssim més pes del que pot semblar en un principi, ja que es troben concentrats als grans centres urbans, que és des d'on la tasca nacionalitzadora catalana (o, pel contrari, nacionalitzadora espanyola o francesa) adquireix més efectivitat.

Haig de dir que allò que més respecten els andalusos (i el mateix es pot dir dels castellans, dels aragonesos, dels astur-lleonesos, ...) són aquelles persones que es respecten a elles mateixes i es fan respectar pels altres. L'immigrant que arriba a Catalunya trobarà atractiva la integració si hi troba un ambient autènticament català, si copsa que els catalans autòctons actuen sense complexos d'inferioritat, és a dir, si parlen sempre en català, si manifesten que Catalunya és la seva nacionalitat i no l'espanyola ni la francesa, si deixen clar als propis nou vinguts des d'un principi que són ells (els immigrants) els qui han de fer l'esforç per integrar-se al país, ...; serà llavors quan els nou vinguts sentiran la necessitat de fer-se catalans, sense que això comporti renunciar a les seves arrels andaluses, castellanes, astur-lleoneses o aragoneses.

Si una cosa odiem els nous catalans són els sentiments d'inferioritat i la mentalitat d'esclaus de que fan gala molts catalans antics, car nosaltres no en tenim i no aguantem que d'altres en tinguin (al cap i a la fi els nostres avantpassats sortiren de la seva terra per no haver de servir d'esclaus al cacic de torn, car no tenien mentalitat servil). Personalment, quan em trobo amb un català autòcton que intenta amagar la seva condició nacional per vergonya, sento una enorme repugnància envers ell. Si una cosa hi ha que no em provoquen mai els catalans amb mentalitat d'esclau és el respecte, car si els agrada ser esclaus allò més lògic serà tractar-los com a tals; si molts catalans no es respecten a ells mateixos i no actuen amb dignitat davant els immigrants, sinó amb pors i vergonyes, com volen després que els nou vinguts els mirem amb ulls d'admiració i siguem respectuosos amb ells?

Fou Josep Armengou i Feliu qui escrigué "*Com volem que els altres ens reconeixin una personalitat nacional si nosaltres obrem com si no en tinguéssim?*" Certament, si els independentistes volem que els nou vinguts s'integrin a la Nació Catalana, caldrà actuar com a nacionals d'un país dit Catalunya, i no com a espanyols d'una regió del nord-est peninsular; caldrà, a més, deixar clars els límits reals de la Nació Catalana d'antuvi, que no coincideixen amb els oficialment acceptats per espanyols i francesos.

El nom que ens escau a l'hora de presentar la Nació Catalana als nou vinguts és el més simple i directe, és a dir, "Catalunya" i prou!, i no perdre'ns en estranys artificis de laboratori a l'estil de "Països Catalans". Els andalusos (a l'igual que els nacionals de qualsevol país de l'Estat espanyol) tenen el que jo anomeno una "**mentalitat lineal**", poc donada a les filigranes argumentals i als jocs malabars sintàctics. Per als andalusos, una cosa és o no és, però no és a mitges; és a dir, els andalusos poden acceptar que el País Valencià, les Illes Balears i Pitiüses, la Franja de Ponent, el Carxe, la Catalunya Nord i Andorra formin part de la Nació Catalana, però els resulta difícil d'entendre que cadascuna d'aquestes porcions de territori, per elles mateixes, formin un "país", i que la suma de diferents "països" (catalans) doni com a resultat un únic país (el català), car no entenen que la singularitat pugui englobar dintre seu la pluralitat. Molts catalans autòctons, en els seus plantejaments polítics, són tan artificiosos que, verament, acaben generant una artificiositat de país. (continuarà). Ω

L'antifranquisme a Mallorca. VI LLIBRE

Literatura catalana i lluita antifeixista

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Des de començaments dels anys seixanta la dictadura perdé, en part, la batalla en el front cultural, i, mercès a les edicions d'antigues i noves editorials, va ser molt més fàcil trobar els llibres cercats

Ben al contrari de tots aquests col·laboradors amb l'extermini de l'esquerra catalana i espanyola, hi ha la plana major de la intel·lectualitat dels Països Catalans. Amb l'entrada dels nazifeixistes a Barcelona (i amb el començament de les execucions massives de ciutadans i ciutadanes que han treballat per la República) s'han d'exiliar (Literatura Catalana Contemporània de Joan Fuster, pàg. 326-327), per a no ser executats pels amics de Llorenç Villalonga i Joan Estelrich: "Gabriel Alomar, Pous i Pagès, Pompeu Fabra, Pere Coromines, Josep Carner, Rovira i Virgili, Alexandre Plana, Serra i Moret, Bosch Gimpera, Puig i Ferrer, Nicolau d'Oliver, entre els de més edat; i Carles Riba, Ferran Soldevilla, Joan Oliver, Rubió i Tudurí, Ventura Gassol, Francesc Trabal, C.A. Jordana, entre els de la promoció següent; i Mercè Rodoreda, Rafael Tasis, Xavier Benguerel, Joan Sales, Pere Calders, Agustí Bartra, Vicenç Riera Llorca, Lluís Ferran de Pol, entre els més joves".

Aquest, el llistat d'autors que hi ha una mica més amunt, formen part de la nostra principal influència intel·lectual. A mitjans dels anys seixanta (ja en farà més de trentacinc!) anàvem per llibreries particulars, als encants, a qualsevol indret on sabíem que podíem trobar alguna cosa dels autors abans esmentats, cercant novel·les, contes, articles o poemaris que portassin la seva signatura. Des de començaments dels anys seixanta la dictadura perdé, en part, la batalla en el front cultural, i, mercès a les edicions d'antigues i noves editorials, va ser molt més fàcil trobar els llibres cercats. Les "Éditions catalanes de Paris" compliren amb una funció bàsica quant a servir elements essencials de la nostra cultura. Igualment es podria dir amb la represa i transformació de la revista Serra d'Or, arma imprescindible en els anys de la tenebror dictatorial.

Però una de les influències primordials -potser la bàsica, juntament amb les lectures i estudi dels autors abans esmentats- seria la de la conei-

xença directa dels homes i dones que, des de qualsevol camp professional -mestres, escriptors, picapedrers, pintors, pagesos, oficinistes, carrabiners, soldats i oficials de la República, membres dels partits i sindicats antifeixistes-, participaren activament, sovint amb els armes a la mà, en els front de combat, lluitant contra el nazifeixisme.

A part de la influència intel·lectual (i de l'exemple de la seva actitud cívica, en la lluita antifeixista) de tants i tants escriptors catalans, espanyols i estrangers (en parlarem en altres articles), el cert és que sense el contacte directe, sense haver escoltat durant dècades i dècades la versió personal d'alguns dels protagonistes dels fets que s'esdevenen, fets literatura, a Estiu de foc, L'Amagatall i Núria i la glòria dels vençuts, res no hauria pogut fer en aquesta direcció.

La trilogia abans esmentada s'ha anat bastint (covant en el món interior de l'autor) amb el temps, amb la lenta sedimentació, dins del subconscient del novel·lista, d'infinitat d'anècdotes, històries verídiques que, a poc a poc, s'han transformat, en personatges de les novel·les.

Transformades aquestes històries per l'ofici, per l'artifici literari, cobertes, completament transformades per la patina del temps, reviuem, literàriament, en aquesta trilogia. En el fons, si ho anàssim a cercar amb lupa, seria la vida (amb totes les modificacions que vulgueu afegir) del pare, Paulino López (militant confederal, membre de la famosa "Columna de Hierro"), dels oncles José López i Juan López (el primer lluitant en unitats comandades pels comunistes, el segon amb els confederals).

El pare i l'oncle José conegueren a fons desenes i desenes de participants en el desembarcament de Bayo a Mallorca: hi lluitaren ple-gats en nombroses batalles. S'ha de recordar que la columna comandada pel Capità Uribarri era formada, majoritàriament, per bona part dels valencians que havien fet front i derrotat l'exèrcit i les milícies de voluntaris falangistes. El pare i l'oncle restaren -fins a la derrota final de la República- a València, enquadrats en unitats on abundaven els valencians (malgrat que en les fileres dels defensors de la República hi hagués soldats procedents de totes les contrades de l'Estat i, fins i tot, els volun-

taris de les Brigades Internacionals, vinguts de més de quaranta països d'arreu del món).

Assistim cada dia a l'enlairament de polítics i vividors, especialistes del romanço. La xusma que no va fer res contra el feixisme, però que ara xuclen del pressupost estatal després d'haver vampiritzat lluites, històries, símbols

En la novel·la Núria i la glòria dels vençuts hi ha desenes d'anècdotes, informacions concretes, aventures increïbles, fets que potser no coneix cap historiador, que vaig sentir contar a la família durant anys i més anys. És evident que, dins aquesta recordança, no hi podien mancar les experiències vitals que em contaren desenes i desenes de vells lluitadors republicans (l'autor de les novel·les esmentades ja ha passat el mig segle d'existència). Com és fàcil d'imaginar, militant durant anys en diversos grups d'esquerra i nacionalistes, he pogut conèixer nombrosos protagonistes d'aquella lluita heroica dels pobles de l'Estat per la llibertat.

Record ara mateix les històries contades per José Hernández, un carrabiner republicà (encara viu, sortosament, exmilitant del PCPE i del PCEml), que vaig conèixer en els anys que vaig ser vicepresident de l'Ateneu Popular "Aurora Picornell" (mitjans dels vuitanta). El tinent de la República Manuel Gómez Simón, també lluitador antifeixista en les fileres del PCEml, el qual, malalt i amb greus dificultats amb la vista, encara anava per tots els pobles de Mallorca aferrant cartells antifeixistes (en les eleccions de 1986 era el cap de llista per la Candidatura d'Unitat Republicana que impulsaven a les Illes els militants del PCEml). I caldria parlar també d'un home excepcional per tot el que va significar en la lluita per la llibertat; em referesc a Gaspar Soler, amic íntim de la dirigent del PCPE pro-soviètic Francesca Bosch. En Gaspar morí el 1990 després de tota una vida dedicada a la lluita pel socialisme, la república i l'autodeterminació.

Em ve igualment a la memòria el company Antonio Abarca Zurita (de l'OEC, que participà en la campanya del "Front de Treballadors"

Miquel López Crespí

anti-Cultura i franquisme

EDICIONS DE
ASSAIG 1984

Les "Edicions de 1984" acaben de publicar a Barcelona el llibre d'assaig "Cultura i antifranquisme" del qual és autor el nostre col·laborador Miquel López Crespí. L'obra abans esmentada estudia a fons el paper de la cultura catalana en lluita contra la dictadura.

de l'any 1977)... I tots els altres, els companys anònims, els antics lluitadors antifeixistes que, complint les normes de seguretat dictades per l'OEC, no donaven el seu nom autèntic i que jo coneixia pel nom de guerra: "Juan", "Toni", "En Miquelet de Can Pelat"... Tants excel·lents lluitadors per la llibertat que han anat morint en el més perfecte anonim i als quals mai ningú podrà agrair prou el que feren per portar la llibertat al nostre poble, a tots els pobles de l'Estat.

És una època miserable, aquesta que ens ha tocat viure. Assistim cada dia a l'enlairament de polítics i vividors, especialistes del romanço. La xusma que no va fer res contra el feixisme, però que ara xuclen del pressupost estatal després d'haver vampiritzat lluites, històries, símbols. Els vividors que van de viatge per aquí i per allà mentre quatre gasetillers servils els basteixen -ben pagada!- una "història" falsa, trucada, sense cap ni peus, on ells, els oportunistes, són els protagonistes de la

lluita per la llibertat.

Però que facin els servils la seva història. Nosaltres servirem la dels "vells", dels nostres herois, dels Jaume Serra Obrador (el nebot d'aquell pobler heroic, en Jaume Serra Cardell, afusellat pels feixistes en el Fortí d'Illetes l'any 1937), amb el qual encara vaig participar en una manifestació contra el dictador Pinochet fa ben poc; i d'en Gaspar Soler, i en José Hernández i els germans José, Paulino i Juan López. Sense oblidar tampoc Guzmán Rodríguez Fernández, un lluitador basc que restà a viure a sa Pobra i que, durant anys, petava la conversa amb el pare i l'oncle, molts d'horabaixes, mirant de reüll la Guàrdia Civil, mentre fumaven una cigarreta en el taller de Can Ripoll, just davant la plaça del Mercat; i Juan Alzamora, que amb n'Aurora Picornell anà amunt i avall, per uns carrers de Palma plegats de feixistes, demanant armes a Antonio Espina; armes per als sindicats de les Illes, armes per a defensar la República, la democràcia i la llibertat... que el gover-

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA VI LLIBRE

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost de 1999 fins a l'agost de l'any 2000)
Per demanar números endarrerits, telefona al 971 26 50 05

EP!!!

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

Son Carrí, agost de 1999. Climent Garau, col.laborador de l'Estel i voluntari republicà en l'expedició de la Generalitat de Catalunya per alliberar les illes del feixisme, ens mostra l'indret de màxima penetració de les forces revolucionàries.

nador republicà no volgué lliurar als treballadors antifeixistes.

Són les històries vitals d'aquesta generació d'homes i dones que ho donaren tot per la causa de la llibertat del nostre poble les que, convenientment passades per la màgia de la imaginació i la literatura, naveguen per les pàgines de Núria i la glòria dels vençuts, Estiu de foc i L'Amagatall

Són les històries vitals d'aquesta generació d'homes i dones que ho donaren tot per la causa de la llibertat del nostre poble les que, convenientment passades per la màgia de la imaginació i la literatura, naveguen per les pàgines de Núria i la glòria dels vençuts, Estiu de foc i L'Amagatall.

Moltes d'aquestes històries, la presència omnipotent de la guerra, la revolució i l'exili (d'una manera directa o indirecta) ja l'havíem copsat en l'obra de Carner, de Riba, de Pere Quart, de Bartra, d'Espriu, Prous

i Vila, Ramon Tor, Ferran Soldevilla, Agustí Esclasans, Joan Sales, Clementina Arderiu, Màrius Torres, Janés i Olivé, Isidre Molas, Fèlix Cucurull, Joan Fuster, Joaquim Horta, o Francesc Vallverdu (entre molts d'altres).

El 15 d'octubre de 1969 s'acabava d'imprimir, a París (dins les "Éditions catalanes de Paris," col·lecció "Frontera Oberta") l'històric recull de Stephen Cartwright Poesia catalana de la Guerra d'Espanya i de la Resistència, llibre de capçalera dels joves antifranquistes en els anys finals de la dictadura. I en aquest llibre bàsic per a uns joves dels anys de la dictadura, llegíem, flama que ens havia de portar a la llibertat, algunes de les millors creacions dels autors abans esmentats.

Però no era solament la poesia catalana (i espanyola) de la resistència, les converses amb els militants esquerrans de la generació dels anys trenta i quaranta el que anava formant la nostra universitat d'estil. La generació que ens havia precedit, els

intel·lectuals catalans antifeixistes, durant tot el temps de la postguerra ja havien bastit els llibres que provaven de reflectir la lluita, la resistència, el pànic de la desfeta. Parlam de les obres de Puig i Ferrer, de Miquel Llor, d'Oller i Rabassa, de C. A. Jordana, de Tasis, de Sales, d'Artís-Gener, de Mercè Rodoreda, de Pedrolo. Com explica Joan Fuster (Literatura catalana contemporània): "Els aspectes terribles de l'exili troben també el seu testimoni: la fugida a França, en Els fugitius, de Xavier Benguerel; la faç inhòspita d'una certa Amèrica, en Tots tres surten per l'Ozama, de Vicenç Riera Llorca; la sinistra tragèdia dels camps de concentració nazis, en K.L. Reich, d'Amat-Piniella; l'adaptació i la nostàlgia aburguesades, en Unes quantes dones i en altres llibres d'Odó Hurtado... En conjunt, tots aquests 'temes', nous, remouen profundament la literatura catalana: la treuen d'unes inèrcies fredes i elegants, o d'altres d'excessivament nostrades, i li injecten un vigor inèdit". Ω

Tots podríem ésser ecologistes

Amb l'arribada de la primavera, la naturalesa creix un altre cop per continuar el cicle de la vida. Les muntanyes no és resisteixen a la gema de noves aus que cerquen fer un niu on criar. Les planes verdeguen en amplis camps de blat sota la mirada florida de l'ametller del marge.

Ningú pot dir que no sigui important l'arribada de la primavera. Les flors retolen l'espai i el temps es ple de sol. La llum mediterrània, amb la frescor del matí esdevé nova sensació de viure.

Tot plegat, és molt més del que hom pugui imaginar. De fet, és el més important, i no obstant, en restem quasi al marge. Hem d'esperar les cròniques d'erudits bidlegs radiofònics per esbrinar semblants emocions. Una intermediació del tot necessària, en un món de treball i de relacions tant urbanísim.

Per les voreres de les ciutats, entre l'arbrat ple de fullam, els raigs de sol s'escolen, recordant el temps de bonança que ens prepara l'estiu. Les seves ombres sobre les voreres mostren l'atzar d'un món meravellós. La natura explica com és i, sols cal descobrir-la, per una mirada simplement humana, i en canvi, a vegades, resulta molt difícil fer-ho.

Tots podríem quedar encaterinats en un moment per l'encant romàntic de la naturalesa en primavera. Encara que, realment, l'encant és persistent al llarg de tot l'any. La fulles seques, les migracions d'ocells, la molsa regalimant,... ens recorden com la vida natural es succeeix indefectiblement en l'ànsia genètica per perdurar.

No podem dir que no vulguem res d'això. No s'entén que hi hagi algú que maldi per deixar-ho tot erm i buit.

La naturalesa és diversa i variada. En ella les coses petites són tan grans com les més petites. Les grans com les més grans. És un conjunt en el que l'acció humana sovint resulta dubtosa, ignorant o culpable de la seva febre industrial.

La península ibèrica te unes condicions naturals excepcionals. I, encara més, els Països Catalans Federals, plens de marinada temperada. Els catalans tenim més motius que ningú per mantenir el cos de la nostra identitat també sobre la base d'un territori natural respectat.

És difícil comprendre com els rius van esdevenir clavegueres, les platges abocadors de brossa, els prats pirinencs grans urbanitzacions, les exuberants rouredes intenses explotacions forestals, rierols i torrents acumulacions de deixalles, els deltes impressionants esteses de cam-

Caricatures

JOAN CABOT CALÇAHEU

En un institut d'ensenyament secundari de Mallorca, un estol d'alumnes d'ESO ha fet una feina imaginativa i agradosa: han dibuixat la caricatura d'un personatge conegut que ells han triat lliurement, l'han acompanyada amb un text i l'han exhibida al passadís de l'institut. Ja se sap: s'acosta el 23 d'abril, les aules fan olor de vacances, i la tradició demana que els centres educatius s'engalanin i s'omplin -ai uf!- d'activitats extraescolars.

En total hi ha 65 caricatures exposades -n'hi ha de molt reeixides!-. El primer dia no hi vaig parar gaire atenció, però l'endemà em vaig témer que l'estesa de cartolines té un valor sociològic insospitat: la selecció dels personatges que són objecte de caricatura reflecteix l'univers mental dels alumnes que l'han feta. Quan un jove net de catorze o quinze anys ha de decidir quin famós parodiaria, prèviament tria i remena dins un cabàs que alguns anomenen *imaginari*. Idò bé, aquest cabàs està farcit d'imatges, herois, models, mites, valors, etc., que una comunitat humana comparteix, i que són a la base de la consciència nacional. Un país normal té el seu propi imaginari, i les persones que hi viuen s'identifiquen amb el país perquè comparteixen aquest paquet de referents; dins el cabàs també hi ha ingredients procedents d'altres *senalles* -és clar-, però en una situació de normalitat els referents autòctons són sempre els més generalitzats i abundants. Per contra, quan un país té l'imaginari propi deturpat o minvat, això és un indicador claríssim de anormalitat, interferència i colonització. I això és el que es veu, gràficament, en l'exposició de caricatures fetes (amb tanta traça) pels estudiants d'ESO d'un institut mallorquí -que podria ser un qualsevol dels instituts de les illes Balears i Pitiüses. L'estesa de caricatures fins i tot permet de quantificar (aproximadament) el grau de la interferència a la zona d'on prové l'alumnat del centre. Deman llicència per

fer la prova.

De les 65 caricatures, n'hi ha 38 (un 58,4%) que s'inscriuen dins un univers mental espanyol, 19 (un 29,2%) de pouades en el mapa mental anglosaxó, només 2 (un 3,1%) d'inscrites en el món català, i 6 (un 9,2%) que apunten a altres àmbits culturals. El primer grup està format per José M. Aznar, Antonio Banderas, Pedro Almodóvar, Enrique Iglesias, Javier Clemente i afins; en el segon grup predominen músics i actors de cinema; el món català es limita a Jordi Pujol i Àlex Crivillé -no hi ha ningú de les illes-; el darrer grup, amb figures com Van Gogh i Einstein, és el més heterogeni.

Més clar, l'aigua: quan els joves mallorquins cerquen un personatge que admiren, i amb el qual voldrien identificar-se, el troben en el món cultural espanyol, i en alguns casos en l'àmbit anglosaxó. L'espanyolització és pregona i creixent, i els referents autòctons són marginals o no apareixen per enlloc.

En una situació de normalitat, un al·lot (o al·lota) de Mallorca pensaria en jugadors del Mallorca o del Barça, en el pintor Miquel Barceló, en Francesc Antich, Antònia Munnar o Pilar Costa (o en Jaume Matas), en Miquel Àngel March o Eliseu Climent, en el rei En Jaume I, Ramon Llull o l'agermanat Joanot Colom, en els protagonistes de 'Plats bruts', en la burgesia il·lenca que hauria d'omplir les revistes del cor-en català-, en els músics de Ja t'ho diré, en tal actor de cine de Girona, o en tal altre de Pollença...

Les caricatures dels alumnes d'ESO són l'exponent d'una desfeta (d'una manca total d'auto-centrament) que els manuals escolars d'història d'Espanya no expliquen -ans al contrari: l'oculten. I em tem que no ens queda gaire temps. O reomplim amb energia el cabàs del nostre imaginari nacional, o tururut violes el país -el que ens resta de país tant com el país hipotètic que projectam cap al futur. Ω

pings,... Els uns pels altres, vàrem deteriorar fins un punt quasi irreversible, gran part del nostre territori nacional. Coses molt importants. No s'entén i, menys, s'explica. Els fets són els que són.

Moltes coses de caràcter general o col·lectiu resten oblidades. Els uns pels altres, fem que els temes delicats quedin per resoldre. Són assumptes de tots. I, tot i ésser, afers que incumbeixen la majoria de famílies i empreses del país, ningú va prendre la iniciativa per deturar-ho. Ara,

el governs hi estan implicats per llei. Però, gràcies a Déu, menys mal de l'existència de grups ecologistes que ens remetent constantment a la fragilitat d'un medi que no pot competir amb l'especulació del mercat. La solidaritat ciutadana per frenar la degradació del medi ambient. Ω

Llorenç Prats-Sagarra
és editor-adjunt "Catalunya
Campus"
lloprats@teleline.es
14 d'abril de 2000

Projecte de celebració del 60è aniversari de lliurement del President Lluís Companys i Jover a les autoritats franquistes al pont internacional d'Hendaia (Euskadi)

29 d'agost de l'any 2000

Introducció

El dia 29 d'agost de l'any 2000 farà exactament 60 anys de la data en què el President de la Generalitat de Catalunya, Lluís Companys i Jover, fou lliurat per la policia militar alemanya a les autoritats franquistes en plena contesa bèl·lica europea (1940). Companys havia estat fet pres a Bretanya on havia quedat a la recerca del seu fill disminuït. En menys de dos mesos, Lluís Companys va patir un simulacre de judici, va ser torturat i va ser condemnat a mort, essent afusellat el 15 d'octubre d'aquell mateix any.

El lliurement del President va ser realitzada al Pont "Internacional" d'Hendaia que uneix les dues riberes del riu Bidasoa a l'actual muga entre Lapurdi i Gipuzkoa, punt que actualment marca la separació entre els estats francès i espanyol. Van ser un incident i unes circumstàncies que signifiquen tot un símbol per a aquella part més crítica i millor informada del poble català que ha pogut conservar intacte la memòria col·lectiva al llarg dels anys. En produir-se el 60è aniversari creiem molt escaient la commemoració del fet. Sobretot tenint en compte diversos factors:

- 1) Que sigui un fet històric de significació catalana que es produeix en el sòl de la germana nació basca.
- 2) Que Lluís Companys és l'únic President electe d'un país europeu que fou executat per les forces de l'eix -o els seus aliats més propers- durant tota la conflagració 1939-1945.
- 3) Que el Govern espanyol encara no hagi demanat oficialment disculpes -encara que sigui de forma simbòlica- per la responsabilitat que va tenir un govern espanyol anterior en l'assassinat d'un President de la Generalitat, com sí ha fet, per contra, el Govern alemany.

El projecte de commemoració. Una cerimònia multifacètica en un pont.

L'acte que se celebrarà en el pont recrea uns fets històrics i mítics amb la pretensió de fer reviscolar la memòria col·lectiva. Però ho fa des de la modernitat. Serà una obra realitzada en la seva versió "basca" un marc únic - un pont d'alt significat històric i simbòlic (però avui abandonat)- que té l'interès afegit de ser precisament el marc on es produïren els fets històrics. El guió, que conjumina aspectes teatrals - d'una gran plasticitat-, cerimonials i musicals, conceptua l'ús interactiu de diversos elements, entre els quals destaquen un grup d'actors, vehicles i vestits d'època, un diàleg dramàtic entre Companys i Aguirre, i -per sobre de tot- els discursos dels Molt Honorables Senyors Jordi Pujol, President de Catalunya, i Juan Maria Ibarretxe, Lehendakari d'Euskadi.

La realització amb èxit d'aquesta obra depèn de l'ajut i col·laboració de les institucions catalanes i basques, així com de els de l'Ajuntament d'Irun i d'altres organitzacions i fundacions, amb qui els organitzadors ja han establert contactes que prometen ser fructífers.

Programa provisional

- Presentació (5')
- 1er entremès: La fugida pel pont dels irunesos (Legaleón) (5')
- La història de Companys (5')
- 2º entremès: El lliurament en el pont (Legaleón) (5')
- Discurs del Alcalde d'Irun (5')
- Discurs de Carod-Rovira (5')
- Discurs del President (5')
- Discurs del Lehendakari (5')
- Auresku en honor a Companys (3')
- 2 cançons (1 basca/ 1 catalana) (Coral Olagarro)

No es descarata que després de l'acte, a la nit, es pugui fer un concert també d'homenatge a Companys a la ciutat d'Irun.

En nom de la Comissió Organitzadora provisional.

Toni Strubell i Trueta (Coordi-
nador)
DNI 44551293 Santsoenea 27
1b, 20100 Errenteria, Gipuzkoa.

A data 20 de gener 2000, ens han confirmat la seva inclusió en la Comissió Honorífica Pro-Home-

natge a Companys (Irun, 2000-
VIII.29) els Srs. Iñaki Anasagasti,
Emilio Olaberia, Josep Lluís
Carod-Rovira, Pere Esteve, Car-
los Garaikoetxea, Víctor Batallé (F.
R. Trias Fargas), Sr. Buen (Alcal-
de d'Irun), Fernando Sanmartín
(regidor de cultura de l'Ajuntament

d'Irun), Eva Forest (editora), Josep
Benet (historiador), Koldo Izagiri-
re (escriptor), Xosé Estévez (his-
toriador), Joaquim Gibert (ensen-
yant i escriptor), Agustí Barrera
(historiador), Joe Linehan (escrip-
tor) i Joxan Elozegi (regidor d'I-
run). Ω

EL COMBAT PER LA HISTÒRIA Núria i la glòria dels vençuts (i II)

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL

Miquel López Crespí i el "Com-
bat per la història": vet aquí el motiu
essencial que inspira l'autor de sa
Pobla en el seu quefer literari. Tant
a Estiu de foc com a L'Amagatall
i en aquesta obra més recent, Núria
i la glòria dels vençuts, en Miquel
sap bastir el marc mític d'un món
personal i intransferible: el món que
ell coneix a la perfecció, el de la
resistència clandestina contra la
dictadura, el de la lluita per la lli-
bertat. Alhora, literaturitzant aquest
caramull de vivències, ha creat un
seguet de personatges representa-
tius de la generació de republicans
i revolucionaris dels anys trenta que
fan de Núria i la glòria dels vençuts
(així com dels altres personatges
d'Estiu de foc o de L'Amagatall)
una trilogia d'obligada referència
cultural.

En la generació d'escriptors
dels anys setanta (i en Miquel és
un autor ben destacat d'aquesta
generació) ja hi bateguen homes i
dones procedents d'una insubor-
nable saba popular. Més d'un dels
nostres autors (pens ara mateix en
l'amic Llorenç Capellà, per posar-
ne un exemple clar i llampant) són
fills dels vençuts. Ja no ens trobam
davant d'una literatura produïda
per certs sectors del clergat mallor-
quí al servei d'una reaccionària
classe terratinent. No. Estem a les
antípodes d'aquesta mena d'autors
conservadors, enemics de l'esque-
rra i del progrés del pobles (és el
cas del germans Villalonga, per
exemple). Tant en Miquel López
Crespí com en Llorenç Capellà són
fills de lluitadors republicans, de

destacats membres de la resistèn-
cia antifranquista.

Dins aquest món mític que sap
recrear tan bé Miquel López Cres-
pí en la novel·la Núria i la glòria i
els vençuts, algú ha parlat "del
darrer deixeble de Vasco Pratolini
i John Dos Passos". Sé que aques-
ta mena de comentaris no inquieten
gens ni mica l'autor de sa Pobla.
Ben al contrari, ambdós són autors
que entusiasmen Miquel López. A
més... quin dels escriptors catalans
o d'arreu del món no deu més d'un
encert (o error) a les seves lectu-
res? O no trobarem influència de
la novel·la psicològica, del realisme
objectiu, de les darrers experi-
mentacions formals (totes les pre-
teses alternatives al realisme) en
qualsevol de les novel·les que
coneixíem? D'on procedeix aques-
ta falsa beateria que vol que cada
autor sigui "únic", "original"... un
"déu" creador, en definitiva. "Exqui-
sits" que se senten déus i per això
rebutgen, com si fossin atacs, les
"influències exteriors" (realitat,
política, lectures, ètica...).

Núria i la glòria dels vençuts
prova de servir -amb l'ajut de la
tècnica literària més depurada- la
memòria dels que foren vençuts per
les armes del feixisme illenc i cap-
lats per la maquinària extermina-
dora de les més entossudides indi-
ferències. Capítol rere capítol, en
aquest tercer llibre que completa la
trilogia sobre el món mític d'aquest
autor, se'ns mostren les peripècies
vitals d'un grup de milicianes al front
de Portocristo. Lluny de caure en
la simplificació dels fets, López

Crespí s'endinsa en una nova psi-
cologia "conceptual" dels perso-
natges. Núria no perd de vista cap
detall concèntric de l'arriscada exp-
edició militar i al mateix temps
repassa, pondera i contrasta els
seus sentiments més íntims. El
retrat literari sobrepasa, aquí, qual-
sevol perill de dissemblança i és
autèntic, en el camí de la construcció
del mite de la generació dels homes
i dones de la generació dels anys
trenta. Trobam en aquestes novel·les
(i més concretament en Núria i la
glòria dels vençuts) tots els para-
digmes de la tragèdia clàssica, la
que mai ens abandona, la que, tot
emprant el símil d'un sociolin-
güista, es troba a cavall entre Quiró
i Prometeu, Laocont i Dionís,
Apol·lón i Diana. Tots es troben pre-
sents, en un moment o l'altre, dins
la pell del personatge de Núria.

L'obra, escrita amb elevada
qualitat, dins el procés sistematit-
zat de les trilogies no manca de les
exigències acadèmiques ni d'una
esplèndida llibertat creativa, de
manera que forma i fons mereixen
bé la sana atenció del lector. En
Miquel ens ha demostrat ser un
novel·lista extraordinàriament
fecund: alguns tan sols l'imagina-
ven poeta o autor teatral, narrador
de literatura juvenil, periodista o
historiador de la transició. Els que
el coneixem una mica més sabíem
a la perfecció dels seus llibres de
narrativa: Paisatges de sorra (Premi
Joanot Martorell); Notícies d'en-
lloc (Premi de les Lletres 1987);
Necrològiques (Premi Ciutat de
València); Històries del desencís o
Crònica de la pesta (per citar alguns
títols). En Miquel López Crespí tan
sols ha publicat aquestes tres
novel·les, però ens consta que en
té moltes més d'inèdites. Esperam
poder veure editades obres com
Estat d'excepció, Caníbals, L'al·lota
de la bandera roja, Un tango de Gar-
del en el gramòfon o La ciutat del
sol... algunes de les quals sabem
que ja són a la impremta. Ω

RECORDA

Quan hagi llegit aquest periòdic, si no en fas
la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent

EL PAÍS HO NECESSITA

Els republicans afusellats foren lloats a Eivissa, Santa Maria, sa Pobla, Felanitx i Manacor

Homenatges a la República i als republicans assassinats pel feixisme

"Però ara el pacte [amb els franquistes] ja no té sentit. Ara no en treim cap profit, d'oblidar, ans al contrari: l'oblit del nostre passat només ens lleva consciència de poble i ens debilita col·lectivament. Creiem que ja és hora de superar aquelles renúncies... [de la transició]". (Col·lectiu Felanitx per la República)

Els escriptors i col·laboradors de l'Estel, **Miquel Julià**, **Miquel Ferrà** i **Miquel López Crespí** han participat recentment en diversos actes en recordança de la República i en memòria dels mallorquins assassinats pel nazifeixisme. Els actes tingueren lloc a Felanitx, sa Pobla, Santa Maria i Eivissa (també n'hi

hagué a Son Coletes, Manacor)-

Miquel Ferrà Martorell, convidat pel col·lectiu ALES de Santa Maria del Camí, va retre un emotiu homenatge a totes els víctimes que moriren en mans dels feixistes antirepublicans i antimarxistes a la Guerra Civil. El conegut escriptor sollerí intervingué en el cementiri de Santa Maria del Camí i recordà les víctimes específiques de la localitat: Miquel Cabot, Josep Santandreu, Joan Tramulles, Tomeu Canyelles, Antoni Oliver i Joan Alemany, que fou batle del Búger. A l'acte hi era present l'escriptor de sa Pobla **Miquel López Crespí** que, hores abans, havia parlat de significat de la República a la història de sa Pobla.

L'acte tengué lloc dins el IV Encontre d'Escriptors que organitza l'Ajuntament pobler. En la conferència de Miquel López es recordà igualment la vida i obra de Jaume Serra Cardell, assassinat pel feixisme l'any 1937.

Miquel Julià, a Felanitx, recordà els felanitxers (com Pere Reus) afusellats als cementiris de Manacor i Ciutat i glossà la figura de Pere Oliver Domenge, el batle republicà que féu construir escoles a tots els nuclis de Manacor.

El "Col·lectiu Felanitxer per la República" denuncià públicament els pactes de la transició [amb els franquistes] i la imposició de la monarquia per part de Franco. El col·lectiu per la República digué: "...el 1975 d'inicià una transició a la democràcia basada en un 'pacte' no escrit: els franquistes abandonaven pacíficament el poder i les forces democràtiques, a canvi, oblidaven el passat i renunciaven a passar comptes... s'oblidà dels republicans que, els anys 1936-39, patiren presó, mort o exili per defensar la democràcia. Però ara el pacte [amb els franquistes] ja no té sentit. Ara no en treim cap profit, d'oblidar, ans al contrari: l'oblit del nostre passat només ens lleva consciència de poble i ens debilita col·lectivament. Creiem que ja és hora de superar aquelles renúncies... [de la transició]". (Redacció) Ω

Miquel Ferrà Martorell.

3a jornada de psicologia: Fraga, el baix Cinca, 27 de maig de 2000

Sobre el sentiment de culpabilitat

- "No hi ha intolerància més enutjosa que la condemna les característiques que tu mateix poseeixes", Truman Capote, autor de Els gossos borden.
- "En el colegio nos decían que los indios eran haraganes, mala gente... Se les excluía socialmente. Imagínese... ¡Yo evitaba que mis amiguitos viniesen a casa para que no viesen que vivía con una india! -la seva àvia era guaraní-", Adolfo Pérez Esquivel, argentí Premi Nobel de la Pau (La Vanguardia, 7-2-2000).
- "Sent jove, jo, com molts, vaig oblidar que era indígena. Als 27 anys vaig començar a recuperrar les meves arrels. A la ciutat ser indígena era una cosa peca-

- minosa. són molts els que rebutgen les seves arrels", Rigoberto Quemé, alcalde maia quitxé de Quetzaltenango, Guatemala (El Periódico, 24-3-99).
- "El món seria molt millor si no tinguéssim por, si sense demanar perdó poguéssim ser com som", fragment d'una cançó d'El musical més petit.
- "Es mejor ser digno que simpático. Nada más patético que ver a alguien hacerse el simpático", A.López (La Vanguardia).
- "Cada vez me abrumba más ver a la gente pidiendo perdón por ser como es o enmascarándose para ocultar cómo es realmente. Como si su ambición fuera parecer políticamente correc-

- tos", Gregorio Morán (La Vanguardia, 4-9-99).
- "No tenim un país acomplexat. Tenim només acomplexada la part de país que viu normalment en català... No fos cas que, fins i tot quan ho som, semblem massa catalans", Pilar Rahola (Avui, 14-10-99).
- "Les persones amb baixa autoestima solen presentar sentiments de culpabilitat. La culpa és el preu que paguen per no afrontar les dificultats i problemes que apareixen a la seva vida. Paguen aquest preu abans d'encarar-los i assumir un possible fracàs", Juan Antonio Amador.
- "Els mallorquins som morts. No som res. (...) Jo sempre havia volgut ésser jueu o negre, i així

Sindicalisme feminista

Si bé resulta evident, costa trobar-hi una bona explicació. Les manifestacions per les millores laborals estan fornides d'hommes més que de dones. El

sindicalisme tradicional ha estat una qüestió masculina. Les dones, degut a dificultats històriques, han restat marginades, en general, de la lluita per la millora de les condicions de treball.

L'accés de la dona al món del treball, ha suposat, majoritàriament, un complement econòmic a l'economia familiar. Com a tal complement, sempre parlant en general, tot sigui dit, la quantia dels ingressos no esdevé decisiva en qüestions essencials del dia a dia. Fins al punt que, en molts casos, el treball femení queda completament equilibrat per el cost d'un altre treball femení (normalment, per raons culturals) com el cas de guarderia d'infants, feines domèstiques,...

Des d'aquest context costa entendre més enllà dels escandalosos casos de discriminació laborals per motius de sexe, la necessitat profunda de la dona per mantenir-se en el debat sindical i, per tant, per quedar involucrada en la negociació col·lectiva dels treballadors i en les subsegüents mesures de mobilització necessàries.

La democràcia, sigui per motius d'imatge o per raons ideològiques, ha permès l'accés de la dona al món de la política, i sobretot, cada vegada més, a importants llocs de responsabilitat dins les administracions públiques. No obstant això, resta per completar aquest ventall d'oportunitats amb les responsabilitats sindicals. Al capdavant d'elles seria possible segurament una aportació diferent en la lluita pels drets dels treballadors i les treballadores. Però pel moment els darrers vint anys de drets fonamentals i llibertats públiques no han estat suficients...

El problema fonamental rau en les dificultats polítiques per reconèixer el treball familiar. Sobretot des de la perspectiva

femenina, però també des de la masculina, el treball familiar: tenir compte d'ancians, fer créixer el infants, vetllar per la higiene de la llar, no es considera com a tal. El dèficit de polítiques socials que el substitueixin genera una estranya coartada per aquells que opten per pagar-ho amb un treball remunerat. I, en general, recau en les dones l'opció per fer-ho, com a professionals de les més variades disciplines. Llavors, s'esdevé l'acompliment d'una responsabilitat laboral no del tot volguda, i per la qual, habitualment, no es postula l'exigència de la seva existència. I, a resultes d'aquesta realitat, difícilment sorgeix un sindicalisme combatiu.

Alguns han dit que la dona precaritzava les relacions laborals, però no és menys cert que tot procés de canvi genera noves expectatives.

l'anhel d'atur mínim també dins el col·lectiu femení és un canvi prou profund. Encara, que servirà de ben poca cosa, excepte per fer justícia amb els milers d'hores de treball abnegat mai pagades de tantes i tantes dones. Doncs, a la llarga es conclourà que la majoria de treballs femenins són insubstituïbles. Altres dones venen a completar, de manera remunerada, el treball d'aquelles que opten per abandonar un treball gratuït de manteniment i creixement familiar.

Tots els camins acaben portant al mateix destí, la diferència esta en que alguns ho fan sense justícia i altres, més complicats, aspiren a fer-ne. En aquest cas, és excessivament complicat fer-ho.

Sense un combatiu sindicalisme, conduït també per dones, difícilment resultarà res positiu. Temps al temps, la societat no podrà continuar esperant, en el frenètic bellugar per trobar solucions als problemes quotidians més pròxims. Ω

Llorenç Prats-Sagarra és editor-adjunt de 'Catalunya Campus' lloprats@teleline.es

- ésser alguna cosa. Ara, als cinquanta anys, he descobert que som una cosa infinitament pitjor: som catalans", Jaume Santandreu.
- "Quan vivim sota el pes d'una culpa vinculada a l'àmbit social esdevenim més vulnerables, augmenta la nostra debilitat i acabem essent una presa fàcil per a qualsevol tipus de manipulació", Joaquim Campos Herrero, autor de Parlem d'autoestima.
- "Xaiet des de sempre del bon pastor. No espantis el llop. Demana perdó", fragment d'una cançó

- de Coses, 1976.
- "...és un bon català aquell que es descatalanitza...per a ser, cal que no siguis", Manuel de Pedrolo, autor d'Algú sota l'altre.
- "Les manifestacions d'autoodi seran expressió del caràcter precari d'aquella identitat en procés d'abandonament... i, en definitiva, com un perill davant el triomf de l'adversari, que haurà aconseguit fer interioritzar en un cert sentiment de culpa en relació amb la identitat d'origen", Salvador Cardús, sociòleg de la UAB. Ω

EL TEATRE DE LA REVOLTA MALLORQUÍ EN EL PRINCIPAT

Noves representacions de El cadàver

Teresa Gelpí (que ha tornat a muntar El cadàver) és Presidenta de l'AGT (Associació Gironina de Teatre)

L'actriu i directora de teatre gironina Teresa Gelpí ha tornat a dirigir, amb nous actors, amb muntatge renovat, l'obra de Miquel López Crespí El cadàver. Recordem que El cadàver (editada per Pagès Editors de Lleida) va ser estrenada per la companyia "Taula Rodona" en el Teatre Principal de Ciutat l'any 1996. Posteriorment la mateixa Teresa Gelpí en va fer diversos muntatges estrenats a Lleida i Barcelona (novembre de 1998). Ara, la Companyia teatral "Sagrera" ha tornat a representar aquesta obra clau del teatre modern mallorquí. Dirigida per Teresa Gelpí, amb llum i so d'Isaac Rich, les actrius i actors que han treballat en aquest nou muntatge són: Araceli Cuadros (mare); Carme Pagès (dona); Róser Mas (filla); Teresa Gelpí (amant); Joan Vila (falangista); Marià Vilarnau (falangista); Sergi Valverde (militar); Laura Oliva (núvia); Laura Oliva (miliciana) i Sergi Valverde (militar).

El cadàver és una peça teatral situada a Mallorca i parla, tot fabulant, d'una realitat històrica que molts volen oblidar; l'assassinat a mans de feixistes de Mallorca del darrer batle republicà, Emili Darder, metge, polític, promotor cultural, home honorable i víctima innocent d'un "judici" vergonyós.

Com a actriu, la directora de El cadàver ha fet El despertar (1989), un monòleg de Dario Fo i Franca Rame; Una dona sola (1990), també de Dario Fo i Franca Rame; Ni amb tu ni sense tu (1991); Magda Broch (1992) de Natàlia Molero; Les cartes (1992), de Víctor Català; Marta T (1993) de Marta Tikkanen; Secrets de família (1996) de Maria Mercè Roca; Filigranes (1997) de J.C. Danaud; Tant se val (1998) de Manfred Karge; El mort i el qui el vetlla (1999) de Lluís Anton Baulenas...

Com a directora, Teresa Gelpí ha

presenta

de **Miquel López Crespí**

Representacions:

- 8 i 15 d'abril a les 10 de la nit
- 9 d'abril a les 7 de la tarda

ONYAR - 2000

realitzat diversos muntatges: Un barret de palla d'Itàlia d'E. Labiche; La comèdia de l'olla, de Plaute; El metge a garrotades, de Molière; El retaule del flautista de Teixidor; El més feliç dels tres d'E. Labiche; Les amargues llàgrimes de P.V. Kant de Fassbin-

der; El cadàver de Miquel López Crespí.

Teresa Gelpí és fundadora de la Cia DDT Teatre (1989) i de la Cia Filigranes. També és Presidenta de l'AGT (Associació Gironina de Teatre). (Redacció) Ω

Atemptat lingüístic a la URV

L'extrema dreta espanyola liderada pel franquista José Maria Aznar torna a guanyar les eleccions estatals, aquesta vegada per majoria absoluta gràcies a una bruta campanya d'intoxicació plena de mentides i manipulacions, i el nacionalisme hispànic més totalitari, xenòfob i exclouent no ha trigat gaire en llançar-se sobre els demòcrates d'aquest dissortat país nostre que és Catalunya. Aquest cop, les víctimes han estat el rector de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, el senyor Lluís Arola, i el coordinador de les proves de selectivitat, Joan Igual, processats per un jutge espanyol per defensar l'ús del català en l'àmbit universitari. El nostre bon rector, persona d'una gran vàlua professional i d'unes lloables qualitats humanes, respectat per tota la comunitat universitària d'aquest país i admirat pels alumnes de la Rovira i Virgili, serà ben aviat jutjat per l'Audiència de Tarragona, podent ésser condemnat a la inhabilitació professional.

Els fets que es volen jutjar succeïren l'any 1998, durant les proves de selectivitat. Aleshores, una desconeguda i mediocre professora espanyola, plena d'anhels de notorietat, Josefina Albert, fent ús i abús del seu càrrec, vulnerà les lleis lingüístiques vigents a la Universitat, i imposà la llengua espanyola a diversos alumnes durant les proves, vulnerant així els drets lingüístics més elementals dels joves catalans que s'examinaven en aquell moment. Amb molt bon criteri, el rector Lluís Arola i en Joan Igual exclougueren Josefina Albert i el també docent José Maria Fernández (un altre espanyol) de la correcció de la selectivitat de l'any 1999. Als dos professors estrangers no els agradà gens ni mica aquesta noble acció portada a terme per la principal autoritat universitària, i no dubtaren a escalfar l'ambient i a fer conxorxa contra el bon rector, que des de les hores seria el centre de les ires i atacs radicals del nacionalisme espanyol.

Per altra banda, i per si no en

teníem prou, un altre jutge espanyol decretà la suspensió cautelar del reglament del català que havia estat democràticament aprovat per la URV, després que la organització ultranacionalista espanyola liderada pel pepero Alejo Vidal-Quadras, Convivència Cívica Catalana (CCC), presentés un recurs. Durant un acte celebrat a Tarragona, la tètrica CCC arribà a insultar els respectables Rovira i Virgili i Arola, acusant-los de xenòfobs (?). No fa molt de temps, el neonazi Alejo Vidal-Quadras, ja insultà els finats presidents de la Generalitat Francesc Macià i Lluís Companys (aquest darrer, recordem-ho, assassinat per les tropes espanyoles de Franco). Aquesta gent de la CCC no respecten ni els morts.

La resposta popular a estat tremendament solidària amb en Lluís Arola i en Joan Igual, defensors de les llibertats lingüístiques a Catalunya, i que de manera tan valenta han plantat cara als radicals espanyols que volen imposar-nos el castellà, i que volen anorrear la llengua catalana, i no han cedit al xantatge dels nacionalistes espanyols que volen balcanitzar el nostre país. També la Comissió de Cultura del Parlament de Catalunya aprovà el 6 d'abril, amb l'únic vot en contra dels ultres del PP, una proposició no de llei en suport de la llengua catalana a la Rovira i Virgili.

Els demòcrates no podem deixar que una minoria marginal i fanatitzada, herèva del franquisme sociològic, ens imposi a una majoria moderada allò que no volem. Si Josefina Albert i José Maria Fernández tinguessin una miqueta de dignitat, abandonarien la Universitat Rovira i Virgili i demanarien una destinació fora de Catalunya, perquè si tant de fàstic els fem els catalans, encara no entenc per què volen viure entre nosaltres. Que ens deixin viure en pau, ja ens han fet prou mal. Ω

Miquel Àngel Rodríguez i Fernández

SA POBLA: QUART ENCONTRE D'ESCRITORS

El quartencontre d'escriptors inaugura els actes dels 700 anys de sa Pobra (1300-2000)

Rafel Socies, Alexandre Ballester, Miquel López Crespí, i Pere Bonnín parlaren per totes les escoles i instituts de sa Pobra

El IV Encontre d'Escriptors Poblers inaugura a sa Pobra, els 700 anys de la concessió de la Carta de Poblament (carta lliurada l'any 1300). Com explicava Tomeu Garcies, corresponsal de DB, "el llibre i la cultura es convertiren en els protagonistes a sa Pobra".

Jaume Font, batle de sa Pobra, juntament amb els escriptors poblers Rafel Socies, Miquel López Crespí, Alexandre Ballester, i Pere Bonnín, va presidir l'important acte cultural: l'inici de les importants activitats que,

durant tot l'any 2000, aniran commemorant aquests set-cents anys d'història poblera. Així mateix, a l'interior de la Casa de la Vila, fent costat escriptors i autoritats municipals, hi eren presents l'editor Lleonard Muntaner, el delegat de la Societat General d'Autors, Ignacio Fernández i el director del Museu d'Art Contemporani de sa Pobra, Ramon Molina.

Antoni Serra, regidor de Cultura, va ser l'encarregat d'explicar els trets més importants d'aquest ampli programa

d'actes (el IV Encontre d'Escriptors Poblers, la reedició d'una novel·la de Joan Torres Gost, el primer premi de narrativa curta, el Concert commemoratiu dels 700 anys a càrrec del compositor pobler Antoni Caimari...).

Rafel Socies, Alexandre Ballester, Miquel López Crespí, i Pere Bonnín parlaren per totes les escoles i instituts de sa Pobra i procuraren implicar els escolars en la història poblera. Després, alumnes, professors i escriptors de sa Pobra s'acostaren fins a la plaça

Rafel Socies, Alexandre Ballester, Miquel López Crespí, i Pere Bonnín parlaren per totes les escoles i instituts de sa Pobra i procuraren implicar els escolars en la història poblera. Després, alumnes, professors i escriptors de sa Pobra s'acostaren fins a la plaça de l'Ajuntament, on hi havia muntades parades de llibres amb les obres més conegudes dels autors abans esmentats.

de l'Ajuntament, on hi havia muntades parades de llibres amb les obres més conegudes dels autors abans esmentats. (Redacció) Ω

L A N O S T R A C U I N A

Niu

"Platillo" empordanès.

Ingredients:

Tripa de bacallà, peixopalo, sípia, colomí, botifarra crua, patates, ous, oli i sal. Per acompanyar, allioli.

Preparació:

Es remulla el peixopalo durant quatre dies; la tripa de bacallà també, però només vint-i-quatre hores. Es bull un ou per cap, fins que sigui dur. Es pica ceba molt abundant i es fregeix amb oli i un pessic de sal, a poc foc i procurant que no es cremi, fins que sigui ben fosca. Llavors s'hi afegeix el peixopalo a talls i es deixa coure fins que es desfaci. Ara, s'hi posa la tripa, els colomins, la sípia, tot net i trossejat, i la sal. Quan tot és gairebé cuit, s'hi posa la patata. Es fregeix la botifarra. Es serveix posant la patata barrejada amb miques de peixopalo a sota, la tripa a sobre fent un cercol i, a dins, els trossos de colomí, de sípia, de botifarra i l'ou dur, pelat. Es treu a taula junt amb el morter amb l'allioli.

Niu bord

Versió de l'anterior sense carn, per a la Quaresma.

Ingredients:

Calamars, sípia, peixopalo, bacallà i tripa de bacallà, ceba, all, julivert, tomàquet, patates, carxofes, farina, pinyons, pa torrat. Per acompanyar-ho, allioli.

Preparació:

Es remulla el peixopalo durant quatre dies; el bacallà durant tres, canviant l'aigua cada dia, i la tripa de bacallà, un dia. Es bullen les carxofes, tallades a quarts, en una olla amb aigua i una mica de sal. Després, s'escorren.

Xina: Sectes i repressió política

La secta Falun Gong està fent a muntó mal als cristians xinesos. La policia stalinista, quan acaça els sectaris—que diuen fer-ne uns 70 milions—no fa pas sempre distincions entre sectaris i cristians clandestins. Més d'un milió de llibres de Falun Gong han estat ja confiscats. Ningú no sap pas quantes bibles i llibres cristians.

El moviment d'esglésies casolanes del Henan, a causa de la manca de pastors i de bibles, i de l'abundor de jovent i de neòfits, ensenyava que hom no ateny la salvació a no ser que caminàs per damunt l'aigua. Ara ha renunciat a tal sorprenent i falsa creença i ha tornat a relacionar-se amb la resta d'esglésies de llar.

Un responsable d'esglésies casolanes de Wenzhu digué: "Hem vist convertir-se al Senyor 5000 persones la setmana. Açò ha durat 5 mesos, no sabem ja com fer-nos-en càrrec".

A les darreries d'agost la policia del Henan detingué 40 cristians, entre els quals força responsables importants de les esglésies de llar. Vuit d'ells encara romanen detinguts, entre ells el pastor Zhang Rongliang.

Un cap de l'Església oficial xinesa qualificà el reportatge (9-9-1999) del Departament d'Estat nord-americà sobre la llibertat religiosa de "simples rumors sense fonament". Un pastor casolà de Xangai en fa cinc cèntims: "Com poden parlar de llibertat religiosa si em cal una autorització per a obrir ma bíblia amb mos amics dins ma pròpia casa, o si és il·legal que jo pregui amb mon fill menor de 18 anys?".

El responsable d'esglésies de llar en Li Dexian (45 anys), de la regió de Guangzhú,

s'ha negat a deixar de predicar, per la qual causa és regularment arrestat i amenaçat (com passava a ca nostra contra els opositors a Franco i d'altres dissidents sota la negra nit del franquisme). Ell ho aprofità per a donar testimoni davant les autoritats.

El passat 1-10-1999, el president Jiang Zemin féu una crida al P.C. a fi d'exercir "el control sobre la religió". Molts quadres del partit, però, no se n'ocupen gens ni mica. Tanmateix, a les províncies del Guangdong i del Zhaijiang, la persecució contra les esglésies de llar ha crescut.

El creixement econòmic ha dut una enorme massa de població pagesa devers les viles. 100 milions de persones viuen als carrers cercant feina, i les taxes de criminalitat i prostitució s'hi han disparat, però també molta gent s'interessa per l'Evangelí.

Laos: Més detencions

Al juliol 3 cristians foren arrestats i condemnats a 5 anys de presó a Vientian, la capital, per activitats religioses, eren "reincidentes": Sisamat, Peto i Boonme. Són coneguts els noms de 25 cristians més també empresonats a causa de la fe que professen. Les detencions foren fetes sols 3 dies després que l'ambaixador nord-americà per la llibertat religiosa, Robert Seiple, visitàs la capital. Ara aquests tres es troben a la presó de Mano (Luang Prabang).

La persecució contra cristians començà el 1998, quan el politburó del P.C. declarà que el cristianisme havia de ser foragitat a fi de servir la cultura (budista) de Luang Prabang. També són perseguits al sud de Laos (consten, pel capbaix, els noms de 26 cristians empresonats a Attapeu i a Savanakheth, etc.).

Es posa aigua a bullir, per tenir-la a punt. Es pica una ceba o dues i es fregeix, en una cassola amb oli i un pessic de sal. Quan és rossa, s'hi tira una mica de tomàquet ratllat, un brot de julivert picat, el calamars, tallat a rotlles, la sípia, a daus, la tripa de bacallà i el peixopalo, a talls. Quan el tomàquet es cuit, s'hi tira un bon raig d'aigua bullint i es deixa coure. Mentre, s'enfarina el bacallà dessalat i es fregeix, en una paella amb oli; després, s'hi fregeixen les carxofes bullides, també enfarinades. Quan el peixopalo ja està bastant cuit, s'hi posa el bacallà fregit, les carxofes i unes patates, tallades a daus. S'hi posa més aigua, si n'hi falta. Es piquen un grapat de pinyons i una llesca de pa torrat i es tiren a la cassola. Se li dona una gronxada i es deixa fer la xup-xup, fins que les patates siguin cuites. Llavors, es treu la patata, es xafa i es barreja amb el peixopalo esmicolat. Es posa al plat, amb la tripa de bacallà formant un cercol a sobre. Dins el cercol s'hi posa la sípia, el calamars, el bacallà i les carxofes. Es treu a taula amb l'allioli.

Croquetes

Recepta popular per a "reciclar" carns cuites

Ingredients:

Sobres de carn cuita, foie gras, ceba, beixamel espessa, nou moscada, ou, farina de galeta, oli, sal i pebre.

Preparació:

Si no es té ceba d'un rostit, es pica una ceba a trossos ben petits i es fregeix en una paella, amb oli i un pessic de sal. Es trinxa la carn i es barreja amb una mica de foie gras i beixamel. S'hi posa un pols de nou moscada i es bat bé, mirant que la pasta quedi consistent, per a què en fregir les croquetes no s'escagassin. Amb dues culleres es formen les croquetes; després, es passen per ou batut i per farina de galeta i es fregeixen en una paella amb un bon gruix d'oli, procurant que no es cremi. Quan són fregides, es deixen escórrer sobre una cel·lulosa.

Vietnam: El predicador Hui a la presó:

Hui parlava personalment de l'Evangelí a cada vilatà de la regió central de Vietnam, on ell viu. El seu testimoni en dugué milers a Crist. Alhora suscità la malícia dels seus enemics, els quals es conxorxaren amb la policia per acusar-lo falsament: Al principi deien que furtava els ídols de les cases dels conversos. Fou detingut, encadenat i llençat dins una minúscula cel·la ja atapeïda amb uns altres presoners. De seguida s'hi dedicà a evangelitzar els seus dos companys de captiveri, el primer dia ja se'n convertí un.

La policia sabia que no tenien pas prou càrrecs com per a mantenir-lo pres, així que, com solen fer les policies, se n'inventà i l'acusaren de corrupció, amb falsos testimonis segons els quals Hui prometia diners a la gent si "es convertien". Llavors ell fou damnat a una pena indeterminada de presó. Un dia les autoritats li proposaren la llibertat a canvi de fer d'espia del govern i denunciar els altres cristians, però Hui refusà de fer-ho. Així que tot seguit, li cercaren una acusació més greu, política: haver cremat un retrat de Ho-Txi-Minh, el pare del P.C. vietnamès i de la independència de l'Estat jacobí (i que oprimeix diverses petites nacions sense Estat) creat pels comunistes. Ço li valgué de 7 a 9 anys més de presó. Durant més d'una mesada fou sotmès a feixucs interrogatoris diaris. Ell sempre els hi responia: "No puc pas fer l'innocent culpable, ni el culpable innocent". Després fou tancat 5 mesos en comunicació total, i es passava els dies cantant lloances a Déu, tot

els càntics que coneixia, la qual cosa enrabia els guardians, els quals l'apallissaven violentament. L'emmanillaren. Però continuà parlant de Jesús als altres presoners d'una manera sorprenent: féu un forat en un espai que travessava les cel·les veïnes. Se'n convertiren un munt. Però les condicions eren dures i l'afebliren, començà a plànyer-se'n i a esvanir-se, fins un dia en què tornà a sentir el conhort diví i acceptà la seva situació amb joia, tot dient-se que val més raure en presó amb Déu que no pas en llibertat sense Ell. En Hui no acabà pas pena de presó: als 9 mesos en fou deslliurat a petició d'un general comunista. Ara continua fent el de sempre: predicar "a temps i a deshora".

Repressió i pobresa:

Hi ha un munt de cristians enfonsats en la misèria. Un cas concret pot ser el pastor Phai, quin fa poca ha eixit de presó. Durant els anys d'empresonament sa muller cuidava de divorciar-se'n, però Déu li tocà el cor i llur matrimoni es reféu.

Els cursos de formació de responsables cristians són clandestins, sovint han de ser anul·lats o canviats de lloc a causa del setge policial.

Minories Nacionals:

Viuen actualment un gran reviscolament cristià, sobretot a les muntanyes. Vilatges sencers es converteixen després de miracles i gràcies al testimoniatge de cristians locals. Ensenms, la persecució és cada vegada més dura de part del govern. Cada volta és més difícil de fer-los arribar material bíblic en llurs llengües indígenes. Ω

Entre els Pitus Phorons, Marfulls
Abtronsoms, Fufurginos, Senesius, etc.
Que componen els espais ajardinats
Ara surten "xiringuitos", a granats

Carta oberta de me persona Per a l'alcalde de Barcelona

Senyor Alcalde de, nostra Ciutat

no crec dir-vos cap disbarat
en mostrar la vostra atenció

per fer-vos, necessària menció
que darrerament ens hem adonat

ja de sobte i tot d'un plegat

A uns jardins s'ha instal·lat
no baixant de La Font del Gat

"Xiringuitos", de restauració
inadequats amb la, destinació

que els jardins hom ha atorgat
perquè lleure i nostra sanitat

eixos establiments han minvat
amb lucrativa comercialització

en detriment de la satisfacció
de molts i barcelonina població.Ω

D'assabentar-vos hi te obligació
En Jaume Alfonso i Barceló
Barcelona, a 10 de maig del 2000

Hom sap per experiència...

"Tèmer allò pitjor és sovint el mitjà per a posar-hi remei".
(W. Shakespeare)
"A la vida humana s'esdevé com en una partida de daus;
si no cauen tots com més convé, cal tenir art per aprofitar-se'n tant com puguem de com van caure".

(Terenci)
"Los fets de Déu són escurs,
pus que la nit escura;
en Déu és que hom poc dur(i),
e ço que Déus vol dura;
cap fet no és segur/
si Déu no l'assegura/
bo és que hom bé procur(i),
mas sens Déu poc val cura;
car on pus m'aventur,
més trob desventura,
e no pusc los mals dur:
tant m'és fortuna dura".

(El capellà de Bolquera, 1ª meitat s.XIV)
"Val més un esbazer d'experiència que tot un forest
d'advertències".

(James R. Lowell)
"He après a través de la meva amarga experiència una
suprema lliçó: a contenir la ira, car igual com el calor esde-
vé energia, així la nostra ira, dominada, pot esdevenir una
força capaç de fer moure el món".

(Mahatma Gandhi, el major separatista i nacionalista
anticolonial de la història)

"Les experiències més profitoses són sempre les pitjors".
(Thornton Niven Wilder)
"Cada fracàs ensenya a l'home quelcom que li cal aprendre".

(Charles Dickens)
"Tot el que passa comença des d'una poca cosa que va
creixent segons hom la nodreix"
(Marc l'Asceta, "200 capítols sobre la llei espiritual",
cap.171, s.V)

"L'experiència és allò que atenyem quan no atenyem
allò que volem".

(Don Stanford)
"Gran Esperit, mai m'ajudeu a jutjar l'altri fins que jo
hagi caminat amb els seus mocasins".

(Sioux: l'Oració índia)
"Viatjar esperançadament és una cosa millor que no pas
arribar, i el verdader èxit és la mateixa tasca".

(Robert L. Stevenson)
"Molt he tardat a descobrir ma falta/
Per joventut, qui em negà experiment/
En un cas nou, l'home és mal coneixent/
I encara més havent raó malalta/
Per gran esforç de follia voluntat (...)/
Qui son camí verdader ha errat/
Per anar on ell vol sojorn haver/
Li és forçat que prenga mal sender/
I mai venir a son lloc desijat".

(Ausiàs Marc, cim de la poesia catalana) Ω

Ja tenim un nou govern

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

TEL. 971 665 336

Va ser el vint-i-set d'abril,
Que n'Asnar feu jurament,
El rei tenia present,
D'Espanya fos el cabdill.
Amb aquest mateix motiu,
Un nou govern formaria,
Molta part des que hi havia,
Al nou seria servit.

Els quatre anys que governà,
Sa nostra digna nació,
Va donar sa sensació,
que ningú li va fallar.
Cada qual se comportà,
Amb un estricte respecte,
Per això aquest concepte,
A la gent molt agradà.

Se feu sa demostració,
Després dels quatre anys passats,
Els molts partit senyalats,
Li feren oposició.
Se resolgué es factor,
El dia dotze de març,
De tota guarda d'esbarts,
Ell va ser es triomfador.

Amb majoria absoluta,
Es PEPE se va trobar,
A tots els altres guanyà,
Va ser una prova justa.
No va valer sa disputa,
Que el contrari digué,
En pau i ordre se fe,
Se menjà tota sa truita.

Està disposat a lluitar,
En bé de sa nació,
Ell va fer sa reflexió,
Tot això manifestà.
Se va saber demostrar,
Quan se seva investidura,

Una persona segura,
Ningú el pogué superar.

Saps que fa de bon xerrar,
Si no has fet cap pecat,
I dignament has obrat,
Ningú te pot acusar.
Sa llengua pots repicar,
Explicant lo que has pensat,
Un projecte molt honrat,
Que tothom t'admirarà.

Haurà de posar es peus plans,
En seves grans campanyes,
Perquè ses seves errades,
De ell i els seus companys.
Serien espectaculars,
Ses critiques que s'alçarien,
Molt amunt arribarien,
Com de coloms els esbarts.

Si barca pot guiar
Amb molta serenitat,
Te ell sa gran qualitat,
Que molt fred ell sap estar.
Tot això ho demostrà,
Es dia de s'elecció,
Va donar satisfacció,
Amb el seu digne parlar.

Sa serenitat el duu,
A pujar altes esferes,
Ell te molt dignes quimeres,
I de tot n'està segur.
Es gros viatge oportú,
Inclinat en es progrés,
Que se pot desitjar més?
Si menjam es fruit madur.

Estudia els detalls,
De la seva nació,
ell duu sa pretensió

per evitar tots els mals.
Que resulten ben reals,
Que estiren la línia recta,
En aquest és un mal concepte.
Son criteri diferents.

A dins sa nació creada,
Es cosa ben demostrada,
En sentits impertinents,
Tanmateix es reglaments.
Cerquen tots sa veritat,
Lo mateix des pa banyat,
O tret des forn ben calent.

A dins història del món,
Hi ha hagut un variat,
Defensant s'humanitat,
Els petits, ben pobres són.
Del llevat en el migjorn,
Els vents són molt diferents,
És lo mateix que les gents,
Duen diferent entorn.

Confiem que pau tendrem,
Amb aquest govern format,
De ell es bon resultat,
Tots noltros esperarem.
Tot detall observarem,
Tant si es de be com de mal,
Si augmentam es capital,
Es govern alabarem.

Si tenim pau i treball,
Són factors interessants,
Això son un bons tamanys,
Per resoldre tot detall.
Poder aturar el mal,
Que abunda dins sa nació,
És molt gros aquest sector,
Ningú ho havia vist mai.

Sa joventut desbordada,
A tota velocitat,
A dins pobles i a Ciutat,
Amb marxa accelerada.
Molta desgràcia ha creada,
Sa moderna joventut,
Ho prenen ells amb molt gust,
És dur sa cama trencada. Ω

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....

Adreça.....

.....C.P.....

Població.....

C.I.F.....Tel.....

M'interessa una subscripció

ANUAL 4.000 PTS (24,04 euróns)

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....

Adreça.....

Núm. entitat.....Núm. sucursal.....

Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**